စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး

ပဉ္စခန်း သိပ္ပံဆရာတော် အရှင်ဇနကာ

ရေးသားစီရင်တော်မူသော

ပဉ္စခန်းသိပ္ပံနည်းပြ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌
ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ ၂၅၁၅ ကောဇာ ၁၃၃၃ ဖေဖေါ်ဝါရီလ ၁၉၇၂

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး

ပဋ္ဌာန်း သိပ္ပံဆရာတော် အရှင်ဇနက

ရေးသားစီရင်တော်မူသော

ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံနည်းပြ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌

ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ ၂၅၁၅ ကောဇာ ၁၃၃၃ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉၇၂

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး စာတိုက်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ
ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ အတွင်းရေးမှူး (အုပ်ချုပ်ရေး
အရာရှိချုပ်) ဦးလှမောင် M.A., M.S., B.L. (မှတ်ပုံတင်အမှတ်
၀ကျ၉/၀၅၂၂) က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံနည်းပြ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော် အရကောက်	
၁-ဟေတုပစ္စည်း	၁
၂-ဈာနပစ္စည်း	၇
၃-မဂ္ဂပစ္စည်း	၁၀
၄-အာဟာရပစ္စည်း	၁၄
၅-ဣန္ဒြိယပစ္စည်း	၁၈
၆-ကမ္မပစ္စည်း	၂၂
၇-အဓိပတိပစ္စည်း	၂၇
၈-သဟဇာတပစ္စည်း	၃၃
၉-အညမညပစ္စည်း	၃၇
၁၀-သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း	၃၈
၁၁-ဝိပါကပစ္စည်း	၃၈
၁၂-နိဿယပစ္စည်း	၄၁
၁၃-ဥပနိဿယပစ္စည်း	၄၃
၁၄-ပုရေဇာတပစ္စည်း	၄၇
၁၅-ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း	၄၉
၁၆-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း	၅၁
၁၇-၁၈-အတ္ထိနှင့် အဝိဂတပစ္စည်း	၅၁

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
၁၉-အာရမ္မဏပစ္စည်း	....	....	၅၅
၂၀-အနန္တရပစ္စည်း	....	....	၅၉
၂၁-အာသေဝနပစ္စည်း	....	....	၆၁

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် အရကောက်

ဟေတုပစ္စည်း	....	....	၆၃
အာရမ္မဏပစ္စည်း	....	....	၆၃
အဓိပတိပစ္စည်း	....	....	၆၈
အနန္တရနှင့် သမနန္တရပစ္စည်း	....	....	၇၂
သဟဇာတပစ္စည်း	....	....	၇၇
အညမညပစ္စည်း	....	....	၈၀
နိဿယပစ္စည်း	....	....	၈၀
ဥပနိဿယပစ္စည်း	....	....	၈၃
ပုရေဇာတပစ္စည်း	....	....	၈၅
ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း	....	....	၈၇
အာသေဝနပစ္စည်း	....	....	၈၇
ကမ္မပစ္စည်း	....	....	၈၈
ဝိပါကပစ္စည်း	....	....	၈၉
အာဟာရပစ္စည်း	....	....	၉၀
ဣန္ဒြိယပစ္စည်း	....	....	၉၁
ဈာနပစ္စည်း	....	....	၉၃
မဂ္ဂပစ္စည်း	....	....	၉၄
သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း	....	....	၉၄
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း	....	....	၉၅

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
အတ္ထိနှင့် အဝိဂတပစ္စည်း	....	....	၉၈
နတ္ထိနှင့် ဝိဂတပစ္စည်း	....	....	၁၀၀

ကုသလတိက ပဋိစ္စ အနုလုံ ဝိသဇ္ဇနာဝါရ ပဋိစ္စ-အနုလုံ-ဝိဘင်္ဂဝါရ အရကောက်

၁-ဟေတုပစ္စည်း	....	....	၁၀၅
၂-မဂ္ဂပစ္စည်း	....	....	၁၁၁
၃-ဈာနပစ္စည်း	....	....	၁၁၄
၄-အာဟာရပစ္စည်း	....	....	၁၁၅
၅-ဣန္ဒြိယပစ္စည်း	....	....	၁၁၆
၆-ကမ္မပစ္စည်း	....	....	၁၁၉
၇-အဓိပတိပစ္စည်း	....	....	၁၂၄
၈-သဟဇာတပစ္စည်း	....	....	၁၂၉
၉-အညမညပစ္စည်း	....	....	၁၃၂
၁၀-နိဿယပစ္စည်း	....	....	၁၃၄
၁၁-ပုရေဇာတပစ္စည်း	....	....	၁၃၆
၁၂-ဝိပါကပစ္စည်း	....	....	၁၃၇
၁၃-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း	....	....	၁၃၈
၁၄-၁၅-အတ္ထိနှင့် အဝိဂတပစ္စည်း		....	၁၄၀
၁၆-အာရမ္မဏပစ္စည်း	....	....	၁၄၁
၁၇-အနန္တရပစ္စည်း	....	....	၁၄၂
၂၂-သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း	....	....	၁၄၄
၂၃-အာသေဝနပစ္စည်း	....	....	၁၄၅

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပဋ္ဌိစ္စ-ပစ္စနိက်-ဝိဘင်္ဂါရ အရကောက်

၁-နဟေတုပစ္စည်း	....	....	၁၄၆
၂-နာရမ္မဏပစ္စည်း	....	....	၁၄၈
၉-နာဓိပတိပစ္စည်း	....	....	၁၄၉
၁၀-နအညမညပစ္စည်း	....	....	၁၅၃
၁၁-နပုရေဇာတပစ္စည်း	....	....	၁၅၄
၁၂-နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း	....	....	၁၅၅
၁၃-နာသေဝနပစ္စည်း	....	....	၁၅၅
၁၄-နကမ္မပစ္စည်း	....	....	၁၅၇
၁၅-နဝိပါကပစ္စည်း	....	....	၁၅၈
၁၆-နာဟာရပစ္စည်း	....	....	၁၅၉
၁၇-နဣန္ဒြိယပစ္စည်း	....	....	၁၆၀
၁၈-နဈာနပစ္စည်း	....	....	၁၆၀
၁၉-နမဂ္ဂပစ္စည်း	....	....	၁၆၁
၂၀-နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း	....	....	၁၆၁
ဆဝါရအားလုံး သိမ်းကျုံးလေ့လာ သိစရာ		....	၁၆၃

ပစ္စယ-အနုလုံ-ဝိဘင်္ဂဝါရ အရကောက်

သဟဇာတပစ္စည်း	....	....	၁၆၅
ပါဠိတော်နှင့် အရကောက်ဟောတော်မူပုံ, တရား အရကောက်ပုံများကို လေ့လာရန်		....	၁၇၁

ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံနည်းပြ မာတိကာ ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံနည်းပြ
ပဉ္စဝဂ္ဂိယ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်
အရကောက်

နမော အနန္တဉာဏဂိကဿ ပဋ္ဌာနနယဒေသကဿ
အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁-ဟေတုပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကုသလော ကုသလဿ ဌ်—ကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဌ်၏ အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၈ေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ—၍ ဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုသလဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်၏ အရကား—ကုသိုလ်စိတ် ၈ေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဌ်၏အရကား—တပြိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ, သဟ-

ဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ– ဤ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၂) **ကုသလော အဗျာကတဿ**— ကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဌ်၏ အရကား—သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈ကေဝိသ၊ စေတသိက် ၃၈တိ ံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ,အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ,အမောဟ–ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်၏ အရကား– ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရကား–တပြိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ–ဤ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၃) **ကုသလော ကုသလာဗျာကတဿ** ၌–ကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဌ်၏ အရကား– သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈ကေဝိသ၊ စေတသိက် ၃၈တိ ံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊

တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ— ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဋ်၏အရကား—ကုသိုလ်စိတ်စေဝသိ၊ စေတသိက်အဌတိံသ သမုဋ္ဌာနရုပ်။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဋ်၏အရကား—တပြိုင်နက် ယထာရဟာတပ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, အတ္ထိ, အဝိဂတ— ဤ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၄) **အကုသလော အကုသလဿ ဝ်**— အကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဋ်၏ အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက်သတ္တဝိသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ—ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကုသလဿ ဓမ္မဿ-ဟူသောသမ္ပဒါန်ပါဋ်၏အရကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တဝိသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဋ်၏ အရကား—တပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ— ဤ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၅) **အကုသလော အဗျာကတဿ** ၌—အကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဠ်၏ အရကား—သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အားတပ်သော ပဋ္ဌပေါက်ာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ် စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ—ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဠ်၏ အရကား—အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဠ်၏ အရကား—တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော ဟေတု, သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ—ဤ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၆) **အကုသလော အကုသလာဗျာကတဿ**၌—အကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဠ်၏အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္ဌဝေါက်ာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ—ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဠ်၏ အရကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ မောဟ-

မူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တဝီသ သမ္ပယုတ္တ-က္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား–တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော ဟေတု, သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ—ဤ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၇) အဗျာကတော အဗျာကတဿ ဌ—ပဝတ္တိအခါ အဗျာကတော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဌ်၏ အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ—ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်၏ အရကား—သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသောကရိုဏ်းပါဌ်၏အရကား—တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ, သဟ-ဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ-ဤ ၁၂-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ အဗျာကတော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဋ်၏ အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ—ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ-ဟူသောသမ္ပဒါန်ပါဋ်၏အရကား—သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဋ်၏ အရကား—တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ—ဤ ၁၁-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိ ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ ရ၏။

အမှာ။ ။ဤမှ နောက်၌ ကြွင်းသော သဟဇာတ အငယ်ပစ္စည်းတို့ကို ဟောရိုး တူနေပြီဖြစ်၍ သင့်ရုံမျှသာ အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုပေအံ့။

ဥပမာ ၁။ ကုသလော ကုသလဿ၌ ကို ကု—ကု၌—ဟု။

၂။ ကုသလော ဓမ္မော-ဟူသော ကတ္တားပါဋ်၏ အရကား-ကို ကု—ကတ္တား အရကား။

၃။ ကုသလဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဋ်၏ အရကား-ကို ကု—သမ္ပဒါန် အရကား။

၄။ ဟေတုပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရ ကား-ကို ဟေတု-ကရိုဏ်းအရကား။

၅။ သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ-ကို သဟိတ်စိတ် ၇၁

၆။ စေတသိက် ဒွေပညာသ-ကို စေ- ၅၂

၇။ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ-စသည်ကို ကု- ၂၁

စသည်ဖြင့် အကျဉ်းမျှသာ ပြဆိုပေအံ့။

၂-ဈာနပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌—ကု-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, ဝေဒနာ, ဧကဂ္ဂတာ-ဟူသော ဈာနင် တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဈာန, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌— ကု-ကတ္တားအရကား—စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၈— စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်း တရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သောစိတ္တဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား – ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ–လ-ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌— ကု-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၈–စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား–ကု-၂၁၊ စေ-၃၈–သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-အကု ၌—အကု-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော အကု-၁၂၊ စေ-၂၇–စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား—အကု-၁၂၊ စေ-၂၇–သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ၌ — အကု-ကတ္တားအရကား – စိတ္တဇ ရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဂ-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌ —အကု-ကတ္တားအရကား — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—သမ္ပ- ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌— ပဝတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တာ အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလည်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အား လည်း တပ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁ဝ-ကြဉ် ဝိပါက်၂၆ (ဆဗ္ဗီသ)၊ ကြိယာ ၂ဝ (ဝီသ)၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — ဝိ-၂၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တား အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉ (ကျေနဝိသ)၊ စေ-၃၅—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဈာနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား— (ပဝတ္တိနည်းတူ) ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိ-လ-ရ၏။

၃-မဂ္ဂပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌—ကု-ကတ္တား အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ပညာ, ဝိတက်, ဝိရတီ ၃, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ-ဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌ – ကု-ကတ္တားအရကား–သဟိတ် စိတ္တဇ ရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌— –ကု-ကတ္တား အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၇–စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား– –ကု-၂၁၊ စေ-၃၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-အကု ၌ — အကု-ကတ္တားအရကား — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော အကု-၁၂၊ စေ-၂၇ — စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဝိတက်, ဝီရိယ, ဧကဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိ-ဟုဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန် အရကား — အကု-၁၂၊ စေ-၂၇ — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ၌ — အကု-ကတ္တားအရကား — သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇ — စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော မဂ္ဂင် တရား ကိုယ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌ — အကု ကတ္တား အရကား — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်-၁၂၊ စေ-၂၇ — စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား— အကုသိုလ်-၁၂၊စေ-၂၇— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, အဓိ-ပတိ,သဟဇာတ, နိဿယ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌-ပဝတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် အားရင်း တပ်သော သဟိတ် ဝိပါက် ၂၁၊ သဟိတ်ကြိယာ ၁၇၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—သဟိတ်ဝိပါက် ၂၁၊ သဟိတ် ကြိယာ ၁၇၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, ဟေ-တု,အဓိပတိ,သဟဇာတ,အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေ-၃၅—စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ ရှိသော ပညာ,ဝိတက်,ဝီရိယ,သတိ,ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ- သမ္ပဒါန်အရကား—— သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၇၊ စေ-၃၅—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား——မဂ္ဂ,ဟေတု,သဟဇာတ, အညမည,နိဿယ,ဝိပါက,ဣန္ဒြိယ, ဈာန, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ,အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ-လ-ရ၏။

၄-အာဟာရပစ္စည်း
နာမ်အာဟာရ အရကောက်

(၁) ကု-ကု၌——ကု-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အား တပ်သော ကုသိုလ် ၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ ရှိသော ဖဿ,စေတနာ, ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ် အာ-ဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား——ကုသိုလ်စိတ် ၂၁၊ စေ-၃၈—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား—— ပြိုင်- ယထာ အာဟာရ,အဓိပတိ,သဟဇာတ,အညမည,နိဿယ,ကမ္မ, ဣန္ဒြိ-ယ,သမ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာ-ရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌——ကု-ကတ္တားအရကား—စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရ တရား ကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား—— ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား— ပြိုင်- ယထာ အာဟာရ,အဓိပတိ,သဟဇာတ, နိဿယ, ကမ္မ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိလ-ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌—ကု-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်စိတ် ၂၁၊ စေ ၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ကု-၂၁၊စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား— ပြိုင် - ယထာ အာဟာရ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ကမ္မ, ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-အကု ၌—အကု-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏတခု တခု၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား—အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ အာဟာရ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ကမ္မ,

ဣန္ဒြိယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ၌—အကု-ကတ္တားအရကား—စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား–အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ အာဟာရ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ကမ္မ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၆) အကု - အကုဗျာ၌— အကု-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ အာဟာရ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ကမ္မ, ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း

တပ်သော ဝိ-၃၆၊ကြိ-၂၀၊စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ အာဟာရ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ကမ္မ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား—ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ အာဟာရ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ကမ္မ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

ရုပ်အာဟာရ အရကောက်

ဗျာ-ဗျာ ၌—ဗျာ-ကတ္တားအရကား–ကလာပ်တူ,ကလာပ် ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်အားတပ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ   ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ကလာပ်တူ, ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား–တပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော အာဟာရ,အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိ-လ-ရ၏။

၅ – ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

သဟဇာတိန္ဒြိယ အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌—ကု-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ-ဟုဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌—ကု-ကတ္တားအရကား–စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌— ကု-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသောနာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား— ကု-၂၁၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-အကု၌— အကု-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, ဝီရိယ, ဧကဂ္ဂတာ-ဟုဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု - သမ္ပဒါန်အရကား – အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန,

မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယ သတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) **အကု-ဗျာ ၌** – အကု – ကတ္တားအရကား – စိတ္တဇ ရုပ်အားတပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ – သမ္ပဒါန်အရကား — အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန· ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀·ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယ-သတ္တိ-လ·ရ၏။

(၆) **အကု-အကုဗျာ ၌** – အကု-ကတ္တားအရကား—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ် သောအခါ အကု·၁၂၊ စေ·၂၇—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကုဗျာ – သမ္ပဒါန်အရကား – အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – ဣန္ဒြိယ, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ·လ-ရ၏။

(၇) **ဗျာ-ဗျာ ၌** – ပဝတ္တိအခါ ဗျာ·ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း

တပ်သော ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃ဂ—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ဂ-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃ဂ—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အ ႏရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ဂ-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပုရေဇာတိန္ဒြိယ အရကောက်

ဗျာ-ဗျာ ၌—ဗျာ-ကတ္တားအရကား – ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀-အားတပ်သော မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုက ၃-ပါး

၉၃၀၆
စာကြည့်တိုက်

တို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဋ္ဌဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

၅၂-သမ္ပဒါန်အရကား— ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ဃဋနာဂုဏ်ပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား-ပြိုင်-ဃဋနာဂုဏ်,နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဃဋနာဂုဏ်သတ္တိ-လ-ရ၏။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အရကောက်

၅၂-၅၂ ၌ — ၅၂-ကတ္တား အရကား-- ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ၉-ခုအားတပ်သော ရုပ်ဇီဝိ-တိန္ဒြေပစ္စည်းတရားရ၏။

၅၂-သမ္ပဒါန်အရကား–ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော ကလာပ် တူ ကမ္မဇရုပ် ၉-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဃဋနာဂုဏ်ပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား—ပြိုင်-ဃဋနာဂုဏ်, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဃဋနာဂုဏ်သတ္တိ-လ-ရ၏။

၆-ကမ္မပစ္စည်း

သဟဇာတကမ္မ အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌—ကု-ကတ္တား အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ကု-၂၁,စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ကု-၂၁၊ စေတနာကြဉ် စေ-၃၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဂ-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂)ကု-ဗျာ၌— ကု-ကတ္တားကား—စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃ဂ—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃)ကု-ကုဗျာ၌—ကု-ကတ္တားအရကား —သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု-၂၁၊ စေ-၃ဂ—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ကု-၂၁၊ စေတနာကြဉ်သော စေ-၃၇ – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား —ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-အကု၌— အကု-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား—အကု-၁၂၊ စေတနာကြဉ် စေ-၂၆—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား— ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အာဟာရ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဂ-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ၌—အကု-ကတ္တားအရကား—စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပစ္ဆာဇာတ်ဝါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်း တရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌— အကု-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ စေ-၂၇—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား—အကု-၁၂၊ စေတနာ ကြဉ်သော စေ-၂၆—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ, နိဿယ, အာဟာရ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌—ပဝတ္တိအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်း တရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေတနာ ကြဉ်သော စေ-၃၇—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယာထာ ကမ္မ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေ-၃၅—စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉၊ စေတနာကြဉ် စေ-၃၄—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာ ကမ္မ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

နာနာက္ခဏိကကမ္မ အရကောက်

ကု-ဗျာဥ်— ကု-ကတ္တား အရကား – ကုသလဝိပါက်စိတ်ကျေနတိံသ နာမက္ခန္ဓာ၊ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ် ဇေဝီသဉ်ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ - သမ္ပဒါန်အရကား— ကုသလဝိပါက် ကျေနတိံသ နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန—ကရိုဏ်းအရကား— ပြိုင်-ယထာ ကမ္မ, အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

အကု-ဗျာဥ်—အကု-ကတ္တားအရကား— အကုသလ ဝိပါက် ၇-ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားတပ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသဉ်ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသလဝိပါက် ၇-ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ကမ္မ, ဥပနိဿယ ၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-လ-ရ၏။

၇-အဓိပတိပစ္စည်း

သဟဇာတာဓိပတိ အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌—ကု-ကတ္တားအရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး,၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ကေန် ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေ-၃၈—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား – သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌ —ကု-ကတ္တားအရကား—သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေ-၃၈ - စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိ သော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား–ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သာဓိ-ပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား–သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ဌ် – ကု-ကတ္တား အရကား – သမ္ပယုတ္တ-က္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ ကေန် ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေ-၃၀—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသော အခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေ-၃၀— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား— သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၄) အကု-အကု ဌ်— အကု-ကတ္တားကား—သမ္ပယုတ္တ-က္ခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လော-ဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ဒေါသမူဒွေ၊ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စေ-၂၆(ဆဗ္ဗိသ)— စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား—အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ ဒေါသ-မူ ဒွေ၊ စေ-၂၆ – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား— သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ၌—အကု-ကတ္တားအရကား—သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ ဒေါသမူ ဒွေ၊ စေ-၂၆—စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား-- အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား— သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌— အကု-ကတ္တားအရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သောအဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ ဒေါသမူ ဒွေ၊ စေ-၂၆—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား— အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ ဒေါသမူဒွေ၊ စေ-၂၆—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ၌— ပဝတ္တိ-ဗျာ-ကတ္တားအရကား—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် အားရင်း တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာ-ကြိယာ ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေ-၃၈—စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ ကေန် ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေ-၃၈—သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—သဟဇာတာဓိပတိ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

အာရမ္မဏာဓိပတိ အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌— ကု-ကတ္တားကား – အလေးအမြတ်ပြု တတ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခုအားတပ်သော အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ် ကုသိုလ်ဝီသ (၂၀) ပစ္စည်းတရားရ၏။

တနည်း—အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ် သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ (၁၇)၊ အလေးအမြတ်ပြု

တတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ အောက်မဂ် ၃-ပါးပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု - သမ္ပဒါန်အရကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင် - အဓိပတိ အာရမ္မဏ, ဉပနိဿယ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိ လ-ရ၏။

(၂) ကု-အကု ၃ — ကု-ကတ္တားအရကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခုအားတပ်သော အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ကရိုဏ်း ယခင် ၃-ပစ္စည်းပင်ရ၏။)

(၃) ကု-ဗျာ ၃ — ကု-ကတ္တားအရကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ပစ္စည်း တရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ကရိုဏ်း ယခင် ၃-ပစ္စည်းပင်ရ၏။)

ကောဝိသ၊ စေတသိက်အဌတိံသ အစိတ်,အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုက်းအရကား – ပြိုင်-သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ၌ – ကု-ကတ္တားအရကား – အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ငံတ် ကောဝိသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ကုသိုလ်စိတ် ကောဝိသ၊ စေတ-သိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စ-ယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုက်းအရကား – ပြိုင်-သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ သတ္တိ-လ-ရ၏။

အမှာ။ ။၄-အကု-အကု၊ ၅-အကု-ဗျာ၊ ၆-အကု-အကုဗျာ၊ ၃-ချက်သည် ကုပဒ ပဒါဝသာန ၃-ချက်နှင့် တူ၏။ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊စေတသိက် သတ္တ-ဝီသမျှ ပြင်ဆိုရှုံသာ။

(၇) ဗျာ-ဗျာ-၌—ပဋိတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား– အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား

ရင်း တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ၃၆(ဆတ္တိံသ)၊ ကြိယာ ၂၀(ဝီသ)၊ စေတသိက် ၃၈(အဋ္ဌတိံသ) အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ဝိပါက်စိတ် ၃၆(ဆတ္တိံသ)၊ ကြိယာ ၂၀၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသအစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင် - ယထာ သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား — အချင်းချင်အား ရင်း, အချင်းချင်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉(ဧကူနဝီသ)၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန - ကရိုဏ်း အရကား --- (ယခင် ၈-ပစ္စည်းပင်ရ၏။)

ရုပ်သက်သက်ဖြင့်အုံ – ဗျာ-ကတ္တား အရကား— အချင်းချင်းအားရင်း, ဉပါဒါရုပ်အားရင်း တပ်သော စိတ္တဇ,ပဋိသန္ဓေ

ကမ္မဇ, ဗာဟိရ, အာဟာရဇ, ဥတုဇ, အသညသတ်ကမ္မဇ, ပဝတ္တိကမ္မဇအားဖြင့် မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား— မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ, ဗာဟိရ, အာဟာရဇ, ဥတုဇ, အသညသတ်ကမ္မဇ, ပဝတ္တိကမ္မဇ, ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာသဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅ - ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ-၌— ကုဗျာ-ကတ္တားအရကား—စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်,အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အစိတ်, အပေါင်း မဟာဘုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား— ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-သဟဇာတ, နိဿယ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ-၌— အကုဗျာ-ကတ္တား အရကား – စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်,အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အစိတ်, အပေါင်း မဟာဘုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား—အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-သဟဇာတ, နိဿယ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

အညမည, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ သဟဇာတ အလတ် ၄-ပစ္စည်း ၉-အညမညပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု-ကု နှင့် (၂) အကု အကု သည် သဟဇာတ ပစ္စည်းနှင့် တူ၏။ (၃) ဗျာ-ဗျာ ၌ ပဝတ္တ်အခါ ဗျာ-ကတ္တား အရကား – အချင်းချင်းအားတပ်သော ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အညမညပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား — ပြိုင်-ယထာ အညမည, သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိ ဘို့တွင် အညမညသတ္တ်-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား အချင်းချင်းအား ငင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအား ငင်းတပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ် အစိတ်, အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အညမညပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား — ပြိုင်-ယထာ အညမည, သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အညမညသတ္တိ-လ-ရ၏။

၁၀-သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု (၂) အကု-အကု နှင့် (၃) ဗျာ-ဗျာ-ပဝတ္တိတို့သည် အညမညနှင့် အားလုံး တူ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တား အရကား — အချင်းချင်း အားတပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဥ္စ-တိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား — ပြိုင်-သမ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သမ္ပယုတ္တသတ္တိ-လ-ရ၏။

၁၁-ဝိပါကပစ္စည်း

(၁) ဗျာ-ဗျာ ၌ ပဝတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား— အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်

အားရှင်း တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား — ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဝိပါကပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဝိပါက, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဂ-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပါကသတ္တိ-လ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား - အချင်းချင်းအားရှင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရှင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊ စေတသိက်ပဉ္စတိံသ အစိတ် အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဝိပါကပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ (ယခင်ကြီး-လတ် ဂ-ပစ္စည်း ရ၏။

သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ

(၁) ကု ဗျာ နှင့် (၂) အကု-ဗျာ ကို— သဟဇာတ အတိုင်း ကောက်ပါ။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား– စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ

အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာ စုတိ ကြဉ်သော ဝိပါက် ၆၁-ဝီသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ - သမ္ပဒါန်အရကား—ဝိပါက် ကြိယာသည် ပြုအပ် သောစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဝိပ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပါက, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပ-ယုတ္တသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား · ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန –ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-ယထာ ဝိပ္ပ-ယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တ-လ-ရ၏။

၁၂-နိဿယပစ္စည်း

ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ

သဟဇာတနိဿယကို သဟဇာတအတိုင်း ဟောပါ။

(၁) ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ ဗျာ-ဗျာ ၃ — ဗျာ-ကတ္တား အရကား — စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘွင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု (လ) ကာယဝိညာဉ် ဒွေအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘွင်နှင့် ဥပါဒ် ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထု၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ပဋိသန္ဓေ အစ ရှိသော နောက်နောက်သော ဝိပါက် ဗာဝီသ ကြိယာ ဝီသ အား တပ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု (မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါ-ကာရ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ ၁၅-ခု၊ အာဝဇ္ဇန်း ဒွေ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း ဒွေ, သန္တီရဏ ၃-ခု၊ ဝုဋ္ဌော၊ ကြိယာ မရဏာသန္နဇော ငါးချက်၊ တဒါရုံ၊ စုတိအားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေ သော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု) ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခုကြဉ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော နောက်နောက်သော ဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ နိဿ-ယ,အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ,ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိ-လ-ရ၏။

အမှာ။ ။( )လက်သည်းကွင်း အတွင်းရှိ ပစ္စည်း တရားများသည် ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယ တရားများဖြစ်၍ ကရိုဏ်းတွင် အာရမ္မဏထည့် ကောက်သည်၊ နောက် ၂-ချက် ဤနည်းတူ သိပါ။

(၂) ဗျာ-ကု ဍ္ဍ—ဗျာ-ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေ-ဝီသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေး ရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု (မရဏာသန္န အခါ ကုသိုလ် မရဏာသန္နဇော ၅ ချက်အား တပ်သော စုတိ စိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု) ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စ-ယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား— ပြိုင်- ယထာ နိဿယ, အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) ဗျာ-အကု ဍ္ဍ—ဗျာ-ကတ္တား အရကား— ပဉ္စဝေါ-ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ်

စိတ်ဒွါဒသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု (မရဏာသန္နအခါ အကုသိုလ် မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု)ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား—ပြိုင်-ယထာ နိဿယ,အာရမ္မဏ,အဓိပတိ,ဥပနိဿယ,ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ, အဝိဂတ—ဤ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိ-လ-ရ၏။

(အာရမ္မဏမျိုး ၈-ပစ္စည်းပင်တည်း)

၁၃-ဥပနိဿယပစ္စည်း

ဥပနိဿယ-၃မျိုး

၁။ အာရမ္မဏူပနိဿယ — ၎င်းကို အာရမ္မဏာဓိပတိ အတိုင်းကောက်ပါ။

၂။ အနန္တရူပနိဿယ — ၎င်းကို-အနန္တရ အတိုင်း ကောက်ပါ။

၃။ ပကတူပနိဿယ — ၎င်းကိုသာ-ကောက်ပေအံ့—

(၁) ကု-ကု ဌ—ကု-ကတ္တားအရကား – ဗလငဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၀ီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပကတူပနိဿယ တပစ္စည်းသာရ၏။

(၂) ကု-အကု ဌ— ကု-ကတ္တားအရကား – ဗလဝဖြစ် သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေ-တသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – ပကတူပနိဿယ တပစ္စည်းသာရ၏။

(၃) ကု-ဗျာ ဌ—ကု-ကတ္တားအရကား – ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ စိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – ပကတူပနိဿယ တပစ္စယသတ္တိသာရ၏။

အမှာ။ ။ကု-ဗျာ ၌ – အနန္တရကမ္မ, ဗလဝကမ္မ-တရားများပါနေ၍ တပြိုင်နက် ယထာရဟ ၆-ပစ္စည်းကောက်သင့်၏။

(၄) အကု-အကု ၌—အကု-ကတ္တားအရကား – ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – တပစ္စည်းသာ။

(၅) အကု-ကု ၌— အကု-ကတ္တားအရကား – ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – တပစ္စည်းသာ။

(၆) အကု-ဗျာ ၌— အကု-ကတ္တားအရကား – ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလ ဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ဝိပါတ်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းအရကား – ပကတူပနိဿယ တပစ္စယသတ္တိသာရ၏။

အမှာ။ ။ဗလဝကမ္မပါနေ၍ ကမ္မ, ဥပနိဿယ ၂-ပစ္စည်း ရသင့်၏။

(ကမ္မကိလေသာဟိ ဗလဝန္တောပိ ဒုဗ္ဗလာပိ ဗလဝကာရဏံ ဟောန္တိယေဝ)

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌— ဗျာ-ကတ္တားအရကား– ဗလဝဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန ကရိုဏ်းအရကား– ပကတူပနိဿယ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၈) ဗျာ-ကု ၌— ဗျာ-ကတ္တားအရကား– ဗလဝဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် ဝိပါက် ပဉ္စတိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား– ပကတူပနိဿယ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၉) ဗျာ-အကု ၌—ဗျာ-ကတ္တားအရကား – ဗလဝဖြစ်သော လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ဒါသ၊ စေ-တသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဥပနိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပကတူပနိဿယ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

အမှာ။ ။ဗျာ-ပါဒ ၃-ချက်၏ပစ္စည်းတရားကောက်လျှင် ပစ္စည်းထိုက်သော အချို့သော ပညတ်တရား များကို ထည့်သွင်းကောက်သင့်၏။

၁၄-ပုရေဇာတပစ္စည်း

၁။ အာရမ္မဏပုရေဇာတ...ရှင်းကို ယခုကောက်ပေအံ့။

၂။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ....ရှင်းကို နိဿယပစ္စည်းတွင် ဟော ပြီးပြီ။

(၁) ဗျာ-ဗျာ၌—ဗျာ-ကတ္တားအရကား–စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေအားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (လ) ကာယဝိညာဉ်ဒွေ အားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ မနောဓာတ် ၃-ခုအား တပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ကာမကြိယာ-ဇော ၉-ခု, တဒါရုံ ကောဒသအားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကြိယာအဘိညာဉ်အားတပ်သော ဒူရ-ပဋိစ္ဆန္န-သဏှ-သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ၊ ဒိဗ္ဗသောတ ကြိယာအဘိညာဉ်အားတပ်သော ဒူရ-ပဋိစ္ဆန္န-သဏှ-သုခုမ ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ကာမဝိပါက် တေဝီသ၊ ကာမ-ကြိယာ ကောဒသ၊ စေတသိက် တေတ္တိံသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗ-သောတ ကြိယာအဘိညာဉ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ပုရေဇာတပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင် - ယထာ ပုရေဇာတ, အာရမ္မဏ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ပုရေဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ဗျာ-ကု ၌—ဗျာ-ကတ္တားအရကား – မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခုအား တပ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒိဗ္ဗ-စက္ခုကုသိုလ် အဘိညာဉ်အားတပ်သော ဒူရ-ပဋိစ္ဆန္န-သဏှ-သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ၊ ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်အဘိညာဉ်အားတပ်သော ဒူရ- ပဋိစ္ဆန္န- သဏှ- သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဒါရုံပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု- သမ္ပဒါန်အရကား – မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ စေ-တသိက် ဆတ္တိံသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပုရေဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–ပြိုင်-ယထာ ပုရေ-ဇာတ, အာရမ္မဏ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ပုရေဇာတသတ္တိ–လ–ရ၏။

(၃) ဗျာ-အကု ၌–ဗျာ-ကတ္တား အရကား– အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသအားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ-ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု- သမ္ပဒါန်အရကား– အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပုရေဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–ပြိုင်-ယထာ ပုရေ-ဇာတ, အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ,

အတ္ထိ, အဝိဂတ ဂ-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ပုရေဇာတသတ္တိ-လ-ရ၏။

(အာရမ္မဏမျိုး ဂ-ပစ္စည်းပင်တည်း)

ပုရေဇာတေ စက္ခာဒီနိ ဩဠာရိကဝသေန ဝုတ္တာနိ အာပေါဓာတုအာဒီနိပိ ပန ပုရေဇာတာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိယေဝ။

၁၅-ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

(၁) ကု-ဗျာ ဌ– ကု-ကတ္တား အရကား – ဝုဋ္ဌော,မနော-ဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော တိဇ, စတုဇကာယအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက် ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၎ေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ်ံသ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – တိဇ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန-ကရိဏ်းအရကား – ပြိုင်-ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) အကု-ဗျာ ဌ– အကု - ကတ္တားအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော တိဇ, စတုဇကာယအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်

ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန် အရကား–တိဇ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန အရကား–(ယခင်၄-ပစ္စည်းပင်ရ၏)။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ဋ္ဌ– ဗျာ-ကတ္တားအရကား– ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ကေဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇကာယအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု ကြဉ်သော ပဌမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက်ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား–ကေဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–(ယခင် ၄-ပစ္စည်း ပင်ရ၏)။

ဥပထမ္ဘနဝသေန ပစ္ဆာဇာတော ဟုတွာ ပစ္စယောတိ ဥပထမ္ဘကတ္ထေန ပစ္စယတ္တာယေဝ ဟောသ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော။

၁၆- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဝိပ္ပယုတ္တ ၃-မျိုး

၁။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ် .. ၎င်းကို သဟဇာတပစ္စည်းတွင် ဟောခဲ့ပြီ။

၂။ ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ်....၎င်းကို ပုရေဇာတပစ္စည်းတွင် ဟောခဲ့ပြီ။

၃။ ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ်....၎င်းကို ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းတွင် ဟောခဲ့ပြီ။

၁၇-အတ္ထိ နှင့် ၁၈-အဝိဂတပစ္စည်း

အတ္ထိ ၆-မျိုး

၁။ သဟဇာတတ္ထိ ... ၎င်းကို သဟဇာတပစ္စည်းအတိုင်း ဟောပါ။

၂။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ.... ၎င်းကို အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းအတိုင်း ဟောပါ။

၃။ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ....၎င်းကို ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းအတိုင်း ဟောပါ။

၄။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ.... ၎င်းကို ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းအတိုင်း ဟောပါ။

၅။ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ.... ၎င်းကို ရုပ်အာဟာရပစ္စည်းအတိုင်း ဟောပါ။

၆။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္တိ.... ၎င်းကို ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း အတိုင်း ဟောပါ။

မိဿက ၃-မျိုး

၁။ သဟပုရေမိဿက.... ၎င်းကို နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ တွင် ဟော၏။

၂။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက....၎င်းကို အတ္ထိ, အဝိဂတ တွင် ဟော၏။

၃။ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက....၎င်းကို အတ္ထိ,အဝိဂတတွင် ဟော၏။

သဟပုရေမိဿက အရကောက်

(၁) ကုဗျာ-ကု ဥ္— ကုဗျာ-ကတ္တားအရကား–အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား–ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား–ပြိုင်-နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယ သတ္တိ–ရ၏။

(၂) အကုဗျာ-အကု ၌ – အကုဗျာ-ကတ္တားအရကား – အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဋိသန္ဓေကာလ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝတ္ထု, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကချိုက်းအရကား – ပြိုင်•နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယသတ္တိ-ရ၏။

ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက အရကောက်

(၁) ကုဗျာ-ဗျာ ၌ – ကုဗျာ-ကတ္တားအရကား – ဝတ္ထု, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော တိဇ,စတုဇကာယအား ကာလတူတပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော ပဋိသန္ဓေကာလ၌ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်, အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ဝတ္ထု,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ဩဇာ ပစ္စည်း တရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား—ဝတ္ထု, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော တိဇ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား—အတ္ထိ, အဝိဂတ ၂-ပစ္စည်းသာရ၏။

(၂) အကုဗျာ- ဗျာ ၌–အကုဗျာ-ကတ္တားအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော တိဇ, စတုဇကာယအား ကာလတူ တပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်,အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစ ရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ဩဇာပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား– ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိ သော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက် သော တိဇ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – အတ္ထိ,အဝိဂတ ၂-ပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက အရကောက်

(၁) ကုဗျာ-ဗျာ ၌ – ကုဗျာ-ကတ္တားအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် ၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယအား ကာလတူတပြိုင် နက် တပ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်, အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား— အတ္ထိ, အဝိဂတ ၂-ပစ္စယသတ္တိသာရ၏။

(၂)အကုဗျာ-ဗျာ ၌– အကုဗျာ-ကတ္တား အရကား– ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယအား ကာလတူတပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော ပစ္ဆေဝါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်, အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား– ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ကမ္မဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း အရကား – အတ္ထိ, အဝိဂတ ၂ - ပစ္စယသတ္တိသာရ၏။

၁၉-အာရမ္မဏပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု-ကု ၌– ကုကတ္တား အရကား– အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ဝိညာ-ဏဉ္စာယတနကုသိုလ်, နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်, ဣဒ္ဓိဝိဓ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ယထာကမ္မုပဂ, အနာ-ဂတံသ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ ဝိရတီ, အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက် တေတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန - ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင် - အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ကု-အကု ၌ – ကု-ကတ္တား အရကား – လောကီ ကုသိုလ် သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – (ယခင် ၃-ပစ္စည်းပင်ရ၏)။

(၃) ကု-ဗျာ ၌ – ကု-ကတ္တား အရကား – ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – တဒါရုံဧကာဒသ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကြဉ် ကာမကြိယာ ၁၀၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါက်ကြိယာ, နေဝသညာနာသညာယတန ဝိပါက်ကြိယာ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ယထာကမ္မုပဂ, အနာဂတံသ ကြိယာအဘိညာဉ်၊ စေတသိက် တေတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – (ယခင် ၃-ပစ္စည်းပင် ရ၏)။

(၄) အကု-အကု ၌ – အကု-ကတ္တားအရကား – အကု-သိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတ-သိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – (ယခင် ၃-ပစ္စည်းပင် ရ၏)။

(၅) အကု-ကု ၌ – အကု-ကတ္တားအရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊စေတော-ပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ယထာကမ္မုပဂ, အနာဂတံသ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန – ကရိုဏ်း အရကား – အာရမ္မဏ တပစ္စယသတ္တိသာ ရ၏။

(၆) အကု-ဗျာ ၌–အကု-ကတ္တားအရကား – အကုသိုလ် စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – တဒါရုံ ဘောဒသ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ကြဉ် ကာမကြိယာ ၁၀၊စေတောပရိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ယထာ-ကမ္မုပဂ, အနာဂတံသကြိယာအဘိညာဉ်၊ စေတသိက် တေတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–အာရမ္မဏ တပစ္စယ သတ္တိသာ ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌ – ဗျာ-ကတ္တား အရကား – ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ၊ ရုပ် အဋ္ဌ-ဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — ကာမဝိပါက် တေဝီသ၊ ကာမ-ကြိယာ ဧကာဒသ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာ, နေဝသညာ-နာသညာယတနကြိယာ, ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ, ဣဒ္ဓိဝိဓ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, အနာဂတံသကြိယာ အဘိညာဉ်၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်း အရကား — ပြိုင်-ယထာ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပ-ယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၈) ဗျာ-ကု ၌ – ဗျာ-ကတ္တား အရကား — အရဟတ္တ ဖိုလ်ကြဉ် ဝိပါက် ပဉ္စတိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌ-တိံသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန် ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား – မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ, ဣဒ္ဓိဝိဓ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, အနာ-ဂတံသ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – (ယခင် အာရမ္မဏ မျိုး ၈-ပစ္စည်း ရ၏)။

(၉) ဗျာ-အကု ၌ – ဗျာ-ကတ္တား အရကား – လောကီ ဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေ-တသိက် သတ္တဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – (ယခင် အာရမ္မဏ မျိုး ၈-ပစ္စည်း ရ၏)။

၂၀-အနန္တရပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု ကု ၌–ကု-ကတ္တားအရကား – အဆုံးဖြစ်ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား—ပဌမဖြစ် ကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌— ကု-ကတ္တားအရကား — လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ အဆုံးဖြစ်၊ မဂ် ၄-ခု ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – သန္တီရဏ ၃-ခု၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အနန္တရပစ္စယေန – ကရိုဏ်း အရကား — ပြိုင် - ယထာ အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, ကမ္မ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆ ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၃) အကု-အကု ၌ – အကု-ကတ္တားအရကား — အဆုံးဖော်ကြဉ် ရှေးရှေးသော အကုသိုလ် ဒွါဒသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား — ပဌမဖောကြဉ်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အနန္တရ ပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၄) အကု-ဗျာ ၌ –အကု-ကတ္တားအရကား – အကုသိုလ် ဒွါဒသ အဆုံးဖော ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား – သန္တီရဏ ၃-ခု၊ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၅) ဗျာ-ဗျာ ၌ – ဗျာ-ကတ္တားအရကား – ရဟန္တာစုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရကား — ရဟန္တာစုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား — ပြိုင်-ယထာ အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ-လ-ရ၏။

(၆) ဗျာ-ကု ဥ္ဆ – ဗျာ-ကဗ္ဗားအရကား – ဝုဋ္ဌော,မနော-ဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရား ရ၏။

ကု-သမ္ပဒါန်အရကား — မဟာကုသိုလ် ပဋ္ဌမဇော ပစ္စ-ယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိ- လ-ရ၏။

(၇) ဗျာ-အကု ဥ္ဆ — ဗျာ-ကတ္တား အရကား — ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရား ရ၏။

အကု-သမ္ပဒါန်အရကား — အကုသိုလ် ဒွါဒသ ပဋ္ဌမဇော ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား – ပြိုင်-အနန္တရ, သမ-နန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရ သတ္တိ-လ-ရ၏။

အမှာ။ ။သမနန္တရ,ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ-ပစ္စည်းတို့၏ ပါဠိတော် အရကောက် တူကြ၏။

၂၁-အာသေဝနပစ္စည်း အရကောက်

(၁) ကု-ကု နှင့် (၂) အကု-အကု အရကောက်သည် အနန္တရနှင့် တူ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ဋ္ဌ–ဗျာ-ကတ္တားအရကား – အဆုံးဇော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ-ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ - သမ္ပဒါန်အရကား— ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာသေဝနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား–ပြိုင်-အာသေဝန, အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆ - ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာသေဝနသတ္တိ-လ-ရ၏။

ပဋ္ဌာဝါရဝိဘင်း ပါဠိတော် အရကောက် ပြီးပြီ။

ပဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသပါဠိတော် အရကောက်

ဟေတုပစ္စည်း

ဟေတုပစ္စယောတိ –

ဟေတူ-ဟူသော ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် ဟိတ် ၆-ပါး ပစ္စည်းကို ပြတော်မူ၏။

ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ- ဟူသောသမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် သဟိတ်စိတ်ကေသတ္တတိ၊မောဟမူဒွေဠ်မောဟကြဉ်သော စေတသိက် ၅၁ပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဟေတုပစ္စယေန- ဟူသော ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် တပြိုင်နက်ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက,ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ,ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ,အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်း

အာရမ္မဏပစ္စယောတိ –

ရူပါယတနံ-ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ- သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဏ် ဒွေ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန- ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်- အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏ သတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (လ)

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ- ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ- သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် ကာယဝိညာဉ် ဒွေ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ၇-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန- ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်- အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏ-သတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ရူပါယတနံ (လ) ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ- ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ- သမ္ပဒါန် ပါဌ်ဖြင့် မနောဓာတ် ၃-ခု၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်းစေတသိက် ၁၀-ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ပြိုင်-အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ-ကတ္တားပါဠိဖြင့် အလုံးစုံသော စိတ် တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်-ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ပါဠိဖြင့် မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၆-ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ပြိုင်-ယထာ အာရမ္မဏ,အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ယံ ယံ ဓမ္မံ-ဟူသောပါဠိဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ယေ ယေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဠိဖြင့် အာရမ္မဏိကပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာ သရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

တေ တေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံ ယံ ဓမ္မံ-ဟူသောပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသောအာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေ ယေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယေန-ဟူသော ဂုဏ်ရှိကျားပါဠိဖြင့် –

"အာဝိ" အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈-ခု အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူဒွေ့, မောဟမူဒွေ့, ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော စိတ် ၈၄-ခု၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ၄၇-ခု၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့–ပြိုင်-အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ–

"အာပု" ကာမစိတ် စတုပညာသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်အားတပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်အံ့– ပြိုင်-အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ–

"ဝတ္ထာ" မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်, တဒါရုံအားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့– ပြိုင်-အာရမ္မဏ, နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိ-ဝိသေသ–

"အာပုဓိ" အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဇ္ဈတ္တာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပုရေဇာတာ-ဓိပတိ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့–ပြိုင် အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပ-နိဿယ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ–

"ဝတ္ထာဓိ"အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူမရဏာ-သန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာ-ရမ္မဏပုရေဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့–ပြိုင်-အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟုဆိုအပ် သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စည်း

အဓိပတိပစ္စယောတိ—

၁-သဟဇာတာဓိပတိ

ဆန္ဒာဓိပတိ– ဟူသော ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု၌ရှိသော ဆန္ဒာဓိပတိပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ– ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် သာဓိပတိဇော ၅၂ ခု၊ ဆန္ဒ, ဝိစိ-ကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန – ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင် ယထာ အဓိ-ပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက,သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၉-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဝီရိယာဓိပတိ – ဟူသော ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု၌ရှိသော ဝီရိယာဓိပတိ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ဝီရိယသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ – ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု၊ဝီရိယ,ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန – ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ အဓိ-ပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ,မဂ္ဂ,

သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တာဓိပတိ–ဟူသော ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် သဓိပတိဇော ၅၂-ခု ဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ–ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ၅၁-ပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန – ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြတော်မူ၏။

ဝီမံသာဓိပတိ– ဟူသော ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် သဓိပတိတိဟိတ်ဇော ၃၄-ခုရှိသော ဝီမံသာဓိပတိ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ဝီမံသသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် သဓိပတိတိဟိတ်ဇော ၃၄ ခု၊ ဝီမံသကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စယေန-ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ အဓိပတိ, ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

၂–အာရမ္မဏာဓိပတိ

ယံ ယံ ဓမ္မံ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူဒွေ, မောဟမူဒွေ, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ကြဉ်သော စိတ် ၈၄၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ ကြဉ်သော စေတသိက် ၄၇-ခု၊ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ယေ ယေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခု၊ လောကုတ္တရာစိတ် ၈ ခု၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာ, အပ္ပမညာကြဉ်သော စေတသိက် ၄၅-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့် အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာသရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

တေ တေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံ ယံ ဓမ္မံ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ-ဟူသောပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေသံ ယေသံ-ဟူသောပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အဓိပတိပစ္စယေနကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ပြိုင်-အဓိပတိ,အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပုရေဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – ပြိုင်-အဓိပတိ, အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိဘို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – ပြိုင်-အဓိပတိ, အာရမ္မဏ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အဓိပတိသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အမှာ။   ။ဤမှနောက်၌ ကတ္တား, သမ္ပဒါန်, ကရိုဏ်း အရ တရားမျှနှင့် ထူးရာကိုသာ ဖော်ပြပေအံ့။

အနန္တရနှင့် သမနန္တရပစ္စည်း

အနန္တရပစ္စယောတိ—

စက္ခုဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ – ကတ္တားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ ၇-ပြ၏။

မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ – သမ္ပဒါန်ဖြင့် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေ-ဟုဆိုအပ်သော မနောဓာတ်၊ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယ ကြဉ် အညသမာန်းစေတသိက် ၁၀-ပစ္စယုပ္ပန်ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပ-နိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စည်းပြတော်မူ၏။

(သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ နည်းတူကောက်ပါ)

မနောဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ-ဟူသောကတ္တားပါဌ်ဖြင့် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေ-ဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်း ၁၀-ပစ္စည်းပြ၏။

မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် သန္တီရဏ ၃-ဟု ဆိုအပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၊ ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်း ၁၁-ပစ္စယုပ္ပန်ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန ကရိုဏ်းဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပ-နိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စည်းပြတော်မူ၏။

(၁) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ် ဇောဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းအရကား — အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စည်းကိုပြတော်မူ၏။

(၂) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် လောကီကုသိုလ် သတ္တရသအဆုံးဇော၊ မဂ် ၄-ခု ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ - သမ္ပဒါန်ဖြင့် သန္တီရဏ ၃-ခု၊ မဟာဝိပါက် ၈-ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင် — အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိ၊ မဂ်နန္တရဖိုလ် ၄-ခုအား တပ်သော မဂ် ၄-ခု စေတနာပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ — အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, ကမ္မ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိပြ၏။

(၃) ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် အဆုံးဇောကြဉ် ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ — သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဌမဇောကြဉ် နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန – ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိပြ၏။

(၄) **ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ**-ကတ္တားဖြင့် အကုသိုလ်ဒွါဒသ အဆုံးဇောပစ္စည်းပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် သန္တီရဏ ၃-ခု၊ မဟာဝိပါက် ၈-ခု၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ၉-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန – ကရိုဏ်းဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိပြ၏။

(၅) **ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ**–ကတ္တားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ – သမ္ပဒါန်ဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန – ကရိုဏ်းဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိ၊ ပဌမဇော ကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဌာရသအား တပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဌာရသ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – အနန္တရ,သမနန္တရ,ဥပနိဿယ,အာသေဝန,နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိ ပြ၏။

(၆) **ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ** – ကတ္တားဖြင့် ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ– သမ္ဗန္ဓ်ဖြင့် မဟာကုသိုလ် ပဌမဇော ပစ္စယုပ္ပန်ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန– ကရိုဏ်းကား – အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ,နတ္ထိ,ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိ ပြ၏။

(၇) **ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ**– ကတ္တားဖြင့် ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ– သမ္ဗန္ဓ်ဖြင့် အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပဌမဇော ပစ္စယုပ္ပန်ပြ၏။

အနန္တရပစ္စယေန– ကရိုဏ်းဖြင့် အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပ-နိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိပြ၏။

ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ–ဟူသောပါဠ်ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ယေ ယေ ဓမ္မာ– ဟူသော ပါဠ်ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော စိတ်တခု ယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ– ဟူသော ပါဠ်ဖြင့် အနန္တရပစ္စ-ယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာသရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

တေ တေ ဓမ္မာ– ဟူသောပါဠ်ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ– ဟူသောပါဠ်ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ–ဟူသောပါဌ်ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေ ယေ ဓမ္မာ–ဟူသောပါဌ်ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အနန္တရပစ္စယေန–ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, ကမ္မ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏၊ (သဘာဂ ကရိုဏ်း) **တနည်းကား**–ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့–ပြိုင်-အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ၊ ပဉ္စမဇော, ဖိုလ်ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ဇောကေပညာသအားတပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီဇော သတ္တစတ္တာလီသ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့–ပြိုင်-အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ၊ မဂ္ဂါနန္တရ ဖိုလ် ၄-ခုအားတပ်သော မဂ် ၄-ခု စေတနာပစ္စည်းတရား ဖြစ်အံ့—အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, ကမ္မ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

သဟဇာတပစ္စည်း

သဟဇာတပစ္စယောတိ—

(၁) **စတ္တာ ရော ခန္ဓာ အရူပိနော**-ကတ္တားဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ၃-ပါး,၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ဖြ၏။

အညမညံ သမ္ပဒါန်ဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၁-ပါး, ၁-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားဖြ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိဝိသေသ၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ဖြစ်အံ့– ပြိုင်-သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ သတ္တိဝိသေသ ဖြ၏။

(၂) **စတ္တာရော မဟာဘူတာ**-ကတ္တားဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော မဟာဘုတ်အားတပ်သော ၁-ပါး, ၁-ပါးသော မဟာဘုတ်၊ ၁-ပါး, ၁-ပါးသော မဟာဘုတ်အားတပ်သော ၃-ပါး, ၃-ပါးသော မဟာဘုတ်၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော မဟာဘုတ်

အားတပ်သော ၂-ပါး, ၂-ပါးသော မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

အညမညံ-သမ္ဘဒါန်ဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော မဟာဘုတ်၊ ၁-ပါး, ၁-ပါးသော မဟာဘုတ်၊ ၂-ပါး ၂-ပါးသော မဟာဘုတ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ပြ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-သဟဇာတ, အည-မည, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟ-ဇာတသတ္တိ ပြ၏။

(၃) **ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ**-ကတ္တားဖြင့် အချင်းချင်း အားတပ်သော ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယ ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

အညမညံ-သမ္ဘဒါန်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-သဟဇာတ, အည-မည, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်အံ့–ပြိုင်-သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဝိပ္ပ-ယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ ပြ၏။

(၄) **စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ**–ကတ္တားဖြင့် ပဋိသန္ဓေ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄ ခု, ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀, ရဟန္တာစုတိကြဉ်သော စိတ် ၇၅၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန – ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်– သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀, ရဟန္တာ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ဖြစ်အံ့ – သဟဇာတ, နိဿယ, ဝိပါက, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ ပြ၏။

(၅) **မဟာဘူတာ** — ကတ္တားဖြင့် မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

ဥပါဒါရူပါနံ·ဖြင့် – ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

သဟဇာတပစ္စယေန·ဖြင့် ပြိုင်-သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတသတ္တိ ပြ၏။

မှာတမ်းဒေသနာတော် –

ရူပိနော ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

အရူပိနံ ဓမ္မာနံ – သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ကိဉ္စိကာလေ သဟဇာတပစ္စယေန ကရိုဏ်းဖြင့် ပဋိသန္ဓေ အခါ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ကိဉ္စိကာလေ နသဟဇာတပစ္စယေန ကရိုဏ်းဖြင့် ပဝတ္တိ အခါ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အညမညပစ္စည်း

အညမညပစ္စယောတိ—

(၁) စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၂) စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၃) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော။

(သဟဇာတပစ္စည်း ရှေ့ ၃-ပုဒ်အတိုင်း ကောက်ပါ။)

နိဿယပစ္စည်း

နိဿယပစ္စယောတိ—

၁·သဟဇာတနိဿယ, ၂·ပုရေဇာတနိဿယ

(၁) စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ နိဿယ-ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၂) စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ နိဿယ-ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၃) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ နိဿယ-ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၄) စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၅) မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော—

တို့ကို သဟဇာတနိဿယ ဖြစ်၍ သဟဇာတ အတိုင်းကောက်ပါ။

၃-ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ

စက္ခာယတနံ-ကတ္တားဖြင့် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထုပစ္စည်း ပြ၏။

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

နိဿယပစ္စယေန- ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဣန္ဒြိယ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့ဘင် နိဿယသတ္တိ ပြ၏။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာန ....။................. ။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါ .... ။................။

ကာယာယတနံ ကာယ .... ။.... ... ပစ္စယော—

တို့ကို နည်းတူကောက်ပါလေ။

ယံ ရူပံ-ပါဌ်ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ-ပါဌ်ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ပဌမဘင် အစရှိသော မနောဓာတ် ၃-ခု၊ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၂-ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

တံ ရူပံ-ပါဌ်ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံ ရူပံ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေ့ရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ-ပါဌ်ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခုကြဉ်သော ပဌမဘင်အစရှိသော မနောဓာတ် ၃-ခု၊ မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၂-ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

နိဿယပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်–နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိ၊

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်, တဒါရုံအားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်အံ့–နိဿယ, အာရမ္မဏ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိ၊

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ

ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းဖြစ်အံ့ – ပြိုင် – နိဿယ, အာ-ရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဤ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နိဿယသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဥပနိဿယပစ္စည်း

ဥပနိဿယ ၃-မျိုး

၁-အာရမ္မဏူပနိဿယ– ပဋ္ဌာဝါရ- အာရမ္မဏာဓိပတိ အတိုင်းကောက်ပါ။

၂-အနန္တရူပနိဿယ —– ပဋ္ဌာဝါရ-အနန္တရ အတိုင်းကောက်ပါ။

၃-ပကတူပနိဿယ—–ပဋ္ဌာဝါရ- ပကတူပ အတိုင်းကောက်ပါ။

ဥပနိဿယပစ္စယောတိ—-

(၁) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၂) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ(ကေသဥ္စိ) ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၃) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၄) ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၅) ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ (ကေသဉ္စိ) ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၆) ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၇) ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၈) ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၉) ပုရိမာ ပုရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(က)ဥတုဘောဇနမ္ပိ (ခ) ပုဂ္ဂလောပိ (ဂ) သေနာသနမ္ပိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုရေဇာတပစ္စည်း

ပုရေဇာတပစ္စယောတိ—

၁–ဝတ္ထုပုရေဇာတ

စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

(နိဿယ အတိုင်းကောက်ပါ)

၂–အာရမ္မဏပုရေဇာတ

ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပ-ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပ-ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ-သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စ-ယော။

(အာရမ္မဏအတိုင်း ကောက်ပါ)

ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏ-ဓာတု စ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပ-ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ကိဉ္စိကာလေ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကိဉ္စိကာလေ နပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော။

မှာတမ်းဒေသနာတော်ဖြင့်—

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဟဒယဝတ္ထုသည် မနောဝိညာဏဓာတ် အား ကိဉ္စိကာလေ-အရ—ပဝတ္တိအခါ၌သာ ပုရေဇာတသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ ပဋိသန္ဓေအခါ ကျေးဇူးမပြုသည်ကို ညွှန်ပြ တော်မူ၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယောတိ—

ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-နုကြဉ်သော ပဋိသန္ဓိမဘင်အစရှိသော နောက်ဖြစ်သောစိတ် ၈၅-ခု၊ စေတသိက်ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်ဓာ်ဌီသို့ ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ,စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန · ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင် · ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အာသေဝနပစ္စည်း

အာသေဝနပစ္စယောတိ—

(၁) ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၂) ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

(၃) ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။

[(၁)နှင့် (၂)ကို အနန္တရအတိုင်း ကောက်ပါ။]

(၃) ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာ ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

အာသေဝနပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့်ပိုင်-အာသေဝန,အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာသေဝနသတ္တိ–ပြ၏။

ကမ္မပစ္စည်း

ကမ္မပစ္စယောတိ—

ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ-ကတ္တားဖြင့် အကုသိုလ် ဒွါဒသ, ကုသိုလ် စေတိသဥ္စ်ရှိသော နာနာက္ခဏိကစေတနာ ပစ္စည်း တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ဝိပါက် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ ကမ္မ, အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ-ပြ၏။ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ဗလဝ ဖြစ်သော ကုသိုလ်,အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့-ပြိုင်-ကမ္မ, ဥပနိဿယ ၂-ပစ္စယသတ္တိ ပြ၏။

မဂ္ဂါနန္တရ ဖိုလ် ၄-ခုအားတပ်သော မဂ် ၄-ခုစေတနာ ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့- ပြိုင်-ကမ္မ, အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပ-နိဿယ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

(သဟဇာတကမ္မ) စေတနာ-ကတ္တားဖြင့် စိတ်တခုယုတ် ၉၀-၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရား ပြ၏။

သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ- သမ္ပဒါန်ဖြင့် စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတနာကြဉ် စေတသိက် ၅၀-ပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြ၏။

ကမ္မပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ကမ္မ, သဟဇာတ,အညမည,နိဿယ,ဝိပါက, အာဟာရ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၀-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ကမ္မသတ္တိ ပြ၏။

ဝိပါကပစ္စည်း

ဝိပါကပစ္စယောတိ—

ဝိပါကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော-ကတ္တားဖြင့် ၃၆-ပါး, ၃၆-ပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ၁-ပါး, ၁-ပါး

သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ တပါး, တပါးသော ဝိပါက်နာမ-က္ခန္ဓာအား တပ်သော ၃-ပါး, ၃-ပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ၂-ပါး, ၂-ပါးသော ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားပြ၏။

အညမညံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော ဝိပါက်နာမ-က္ခန္ဓာ၊ ၁-ပါး, ၁-ပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

ဝိပါကပစ္စယေန-ပြိုင်– ဝိပါက, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပါကသတ္တိပြ၏။ (သာဝသေသဒေသနာ ကတာ)

အာဟာရပစ္စည်း

အာဟာရပစ္စယောတိ—

၁-ရုပ်အာဟာရ

ကဗဠီကာရော အာဟာရော-ကတ္တားဖြင့် စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာပစ္စည်း ပြ၏။

ဣမဿ ကာယဿ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ကလာပ်တူ ဩဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူ,ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် ပြ၏။

အာဟာရပစ္စယေန- ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်– အာဟာရ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ရုပ်အာဟာရသတ္တိ။

၂-နာမ်အာဟာရ

အရူပိနော အာဟာရာ-ကတ္တားဖြင့် ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ- သမ္ပဒါန်ဖြင့် စိတ် တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ပြ၏။

အာဟာရပစ္စယေန- ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်–ယထာ အာဟာရ,အဓိပတိ,သဟဇာတ,အညမည,နိဿယ,ကမ္မ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ,သမ္ပယုတ္တ,ဝိပ္ပယုတ္တ,အတ္ထိ,အဝိဂတ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် နာမ်အာဟာရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

၁–ပုရေဇာတိန္ဒြိယ,　၂–ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ,

၃–သဟဇာတိန္ဒြိယ

ဣန္ဒြိယပစ္စယောတိ—

၁–ပုရေဇာတိန္ဒြိယ

စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတိန္ဒြိယံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနိန္ဒြိယံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှိန္ဒြိယံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယိန္ဒြိယံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

(နိဿယပစ္စည်း ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယအတိုင်း ကောက်ပါ။)

(ရူပတိ°)ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကဋတ္တာရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ - ကတ္တားဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စည်းတရားပြ၏။

ကဋတ္တာရူပါနံ - သမ္ပဒါန်ဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ၉-ခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြတော်မူ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန - ကရိုဏ်းဖြင့် ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၃-ပစ္စယသတ္တိပြ၏။

(သဟတိ°)အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ - ကတ္တားဖြင့် ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ-ဟု ဆိုအပ်သော နာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားပြ၏။

သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ - သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်,ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယေန - ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ ဣန္ဒြိယ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဈာန, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဣန္ဒြိယသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဈာနပစ္စည်း

ဈာနပစ္စယောတိ—

> ဈာနင်္ဂါနိ ဈာနသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံ-
> သမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဈာနင်္ဂါနိ-ကတ္တားဖြင့် ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, ဝေဒနာ, ဧကဂ္ဂတာဟုဆိုအပ်သော ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြ၏။

ဈာနသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟူသော သမ္ပဒါန်ဖြင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော စိတ် ၇၉-ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်,ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

ဈာနပစ္စယေန - ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ယထာ ဈာန, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂ, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၁-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဈာနသတ္တိဟု

ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

မဂ္ဂပစ္စည်း

မဂ္ဂပစ္စယောတိ—

မဂ္ဂင်္ဂါနိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ မဂ္ဂပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဂ္ဂင်္ဂါနိ-ကတ္တားဖြင့် ပညာ, ဝိတက်, ဝိရတီ ၃-ခု, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉-ပါး ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ-သမ္ပဒါန် ဖြင့် သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

မဂ္ဂပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ယထာ မဂ္ဂ, ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၁၃-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူး ပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

သမ္ပယုတ္တပစ္စယောတိ—

စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော-ကတ္တားဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ၃-ပါး, ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

အညမညံ သမ္ပဒါန်ဖြင့် ၃-ပါး, ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး, ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ပြ၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-သမ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သမ္ပယုတ္တသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – ပြိုင်-သမ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သမ္ပယုတ္တသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယောတိ —

ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရူပိနော ဓမ္မာ ရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။

(သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်အံ့) ရူပိနော ဓမ္မာ-ကတ္တားဖြင့် ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ပြ၏။

အရူပိနံ ဓမ္မာနံ သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ဝိပ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူး ပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

(ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်အံ့) ရူပိနော ဓမ္မာ- ကတ္တားဖြင့် ဆဝတ္ထုပစ္စည်းတရားကို ပြ၏။

အရူပိနံ- သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခုကြဉ်သော သတ္တဝိညာဏဓာတ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားပြ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန- ကရိုဏ်းပါဌ်ဖြင့် ဝိပ္ပယုတ္တ, နိဿယ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၅-ပစ္စယသတ္တိ၊

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်, တဒါရုံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်အံ့–ပြိုင်- ဝိပ္ပယုတ္တ, အာရမ္မဏ,နိဿယ,ပုရေဇာတ,အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိ၊

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော စုတိစိတ် မှ ပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်

သော ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – ပြိုင်-ဝိပ္ပယုတ္တ, အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၈-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိ၊

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-အား တပ်သော မန္ဒာယုက, အမန္ဒာယုက, မဇ္ဈိမာယုက ၃-ပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဉ္စဝတ္ထုပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ – ဝိပ္ပယုတ္တ, နိဿယ, ပုရေဇာတ, ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၆-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

(သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ဖြင်အံ့) အရူပိနော ဓမ္မာ ကတ္တားဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော စိတ် ၇၅၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ရူပီနံ ဓမ္မာနံ- သမ္ပဒါန်ပါဌ်ဖြင့် စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန- ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ယထာ ဝိပ္ပယုတ္တ, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, ဝိပါက, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

(ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ဖြင်အံ့) အရူပိနော ဓမ္မာ- ကတ္တားပါဌ်ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု

ကြဉ်သော ပဌမဘဝင်အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ရူပိနံ ဓမ္မာနံ-သမ္ပဒါန်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ငြိသို့ ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန-ကရိုဏ်းဖြင့် ပြိုင်-ဝိပ္ပယုတ္တ, ပစ္ဆာဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ၄-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အတ္ထိ နှင့် အဝိဂတပစ္စည်း

အတ္ထိပစ္စယောတိ—

၁-သဟဇာတတ္ထိ

စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ အညမညံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

၂-ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ

စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

သောတာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဃာနာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဇိဝှါယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

၃-အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ

ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရသာယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ တံ-သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ရူပါယတနံ သဒ္ဒါယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာ-ယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပ-ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနော-ဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

အရကောက်– သဟဇာတတ္ထိ = သဟဇာတနှင့် တူ၏၊ ပုရေဇာတတ္ထိ=အာပု, ဝတ်ပု ၂-မျိုးလုံး ပုရေဇာတနှင့်တူ၏။

အဝိဂတပစ္စည်း အတ္ထိပစ္စည်းနှင့် တူ၏။

ပစ္ဆာဇာတအာဟာရဣန္ဒြိယဝသေနာပိ အတ္ထိ-ပစ္စယော လဗ္ဘတိ၊ ဣဓ ပန သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ ကတာ။

နတ္ထိနှင့် ဝိဂတပစ္စည်း

နတ္ထိပစ္စယောတိ–

သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဋုပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ နတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော။

ဝိဂတပစ္စယောတိ—

> သမနန္တရဝိဂတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာ- နံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။

ကတ္တားဖြင့် ရဟန္တာစုတိကြဉ်သောစိတ် ၈၉၊ စေတသိက် ၅၂-နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားပြ၏။

သမ္ပဒါန်ဖြင့် ရဟန္တာစုတိနှင့်တကွ စိတ် ၈၉၊ စေတသိက် ၅၂-နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရားပြ၏။

နတ္ထိပစ္စယေန-ကရိုက်ား ပါဠ်ဖြင့် ပြိုင်-ယထာ နတ္ထိ,အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ,အာသေဝန,ကမ္မ,ဝိဂတ ၇-ပစ္စယသတ္တိ တို့တွင် နတ္ထိ သတ္တိ ဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေး ဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ ဝိဂတပစ္စည်းတူ၏။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝါရ ပြီးပြီ။

ကုသလတိက ပဋ္ဌာန် အနုလုံ
ဝိသဇ္ဇနာဝါရ

နမော ပဋ္ဌာနဓမ္မဒေသကဿ
အနန္တနယသာမိနော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပုစ္ဆာဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိသဇ္ဇနာဝါရကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိုဝိသဇ္ဇနာဝါရသည်လည်း—

၁။ ဓမ္မအနုလုံ,

၂။ ဓမ္မပစ္စနိက်,

၃။ ဓမ္မအနုလောမပစ္စနိက်,

၄။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမ–

အားဖြင့် ၄-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၄-ပါးတို့တွင် ဓမ္မအနုလုံကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏၊ ထိုဓမ္မအနုလုံသည်လည်း—

၁။ တိကပဋ္ဌာန်း,

၂။ ဒုကပဋ္ဌာန်း,

၃။ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း,

၄။ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း,

၅။ တိကတိကပဋ္ဌာန်း,

၆။ ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း–

အားဖြင့် ၆-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၆-ပါးတို့တွင် တိကပဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို တိကပဋ္ဌာန်းသည်လည်း ကုသလတိက်, ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအားဖြင့် ၂၂-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၂၂-ပါးတို့တွင် ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလတိက်သည်လည်း -

၁။ ပဋိစ္စဝါရ,

၂။ သဟဇာတဝါရ,

၃။ ပစ္စယဝါရ,

၄။ နိဿယဝါရ,

၅။ သံသဋ္ဌဝါရ,

၆။ သမ္ပယုတ္တဝါရ,

၇။ ပဉှာဝါရ-

အားဖြင့် ၇-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၇-ပါးတို့တွင် ပဋိစ္စဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို ပဋိစ္စဝါရသည်လည်း—

၁။ ပစ္စည်းအနုလုံ,

၂။ ပစ္စည်းပစ္စနိက်,

၃။ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိက်,

၄။ ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမ-

အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၄-ပါးတို့တွင် ပစ္စည်းအနုလုံကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပစ္စည်းအနုလုံသည်လည်း—

၁။ ဝိဘင်္ဂဝါရ,

၂။ သင်္ချာဝါရ – အားဖြင့် ၂-ပါး အပြားရှိ၏။

ထို ၂-ပါးတို့တွင် ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို ဝိဘင်္ဂဝါရသည်လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ, အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ အစရှိသောအားဖြင့် ၂၃-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၂၃-ပါးတို့တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရသည်လည်း –

၁။ ကုသလပဒ,

၂။ အကုသလပဒ,

၃။ အဗျာကတပဒ,

၄။ ကုသလာဗျာကတပဒ,

၅။ အကုသလာဗျာကတပဒ – အားဖြင့် ၅-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၅-ပါးတို့တွင် ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလပဒသည်လည်း –

၁။ ကုသလပဒါဝသာန,

၂။ အဗျာကတပဒါဝသာန,

၃။ ကုသလာဗျာကတပဒါဝသာန – အားဖြင့် ၃-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၃-ပါးတို့တွင် ကုသလပဒါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို ကုသလပဒါဝသာနသည်လည်း ဝိဓိ, အနုဝါဒ – အားဖြင့် ၂-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၂-ပါးတို့တွင် ဝိဓိကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏၊ ဟောဟန်ကား –

ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတု-ပစ္စယာ - ဟူသည်တည်း၊ ထိုနောင် အနုပါဒကို ဟောတော်မူ၏၊ ဟောဟန်ကား—

ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊
တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော၊
ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ–

ဟူသည်တည်း။

ဆောင်။ ။ဓမ္မ,တိက၊ ဝါရ, ပစ္စည်း၊ ဟောနည်းစဉ်ပြ၊ ဝိဘင်္ဂ,သချာ၊ ဤမျှသာ၊ ဆောင်ပါဟော ရိုးစစ်။

ပဋိစ္စ အနုလုံ ဝိဘင်္ဂဝါရ အကျဉ်းကောက်

၁-ဟေတုပစ္စည်း

(၁) ကု·ကု ၃–ကတ္တားအရကား–ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ - ဟူသော ဟိတ်ပါဋ်အရကား— သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ - ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌— ကတ္တားအရကား— ပဋိစ္စဝါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား— သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋိစ္စဝါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ—ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌—— ကတ္တားအရကား— ပဋိစ္စဝါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်စိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ် စိတ် ၈-ပါး၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည်ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋိစ္စဝါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ— ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

(၄) **အကု-အကု** ၌— ကတ္တားအရကား—အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို

စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟ ကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ - ဟူသော ဟိတ်ပါဠ်၏အရကား — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူ ဖြစ်အံ့ မောဟ–ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

အမှာ။　　။မောဟမူဒွေ၌ မောဟကို ဟေတု၌သာ ကြဉ်ရ၏၊ အခြားပစ္စည်းများ မကြဉ်ရ။

(၅) အကု-ဗျာ၌ – ကတ္တားအရကား – ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိကာလ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဠ်၏ အရကား – သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဝတ္တိကာလ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏတခု တခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ—ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌— ကတ္တားအရကား—ပဝတ္တိကာလ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက်

သတ္တဝီသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ မောဟမူဒွေ့ ဌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဠ်၏ အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ—ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂ ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌— ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား— သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ် ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသောဟိတ်ပါဠ်၏အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက်ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ—ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား — သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား — သမ္ပ-ယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုဘခုဌ်ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ — ဤဟိတ် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ —ဗျာ-ကတ္တားအရကား — ပဉ္စဝေါ-ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ရဟန္တာစုတိ ကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ဝိပါက် သဟိတ်-ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ဘေရသ တို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော သဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါ၊ သဟိတ်ကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား — သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စ-ဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ရဟန္တာ တို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ဝိပါက်

သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏတခု တခု၌ ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ၊ လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူ ဖြစ်အံ့ မောဟ–ဤဘိဟ် ၁-ပါး, ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ ၌—– ကတ္တားအရကား– ပဋ္စဝေါ-ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, အစိတ် အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဠိ၏အရကား–သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏတခု တခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ် ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ–ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။

(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ ၌—–ကတ္တားအရကား – ပဋ္စဝေါ-ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊စေတသိက် သတ္တဝီသ ဒွစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, အစိတ် အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟေတုပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏အရကား – သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ်ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့ လောဘ, မောဟ၊ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့ ဒေါသ, မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ – ဤဟိတ် ၁-ပါး, ၂-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဟေတုပစ္စည်းတွင် စုံလင်နိုင်သမျှ စုံလင်အောင် အရကောက် ဟောရိုးကို ပြဆိုခဲ့ပြီဖြစ်၍ တူရာ ကိုချန်ထား, ထူးရာမျှကိုသာ အကျဉ်းအားဖြင့် ညွှန်ပြပေတော့အံ့၊ သောတုဇနအများ မှတ် သားမှု လွယ်စေရန် ချုပ်စဉ်အတိုင်းသာ ပြဆို ပါမည်။

၂ – မဂ္ဂပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌-ကတ္တား အရကား — ဟေတု အတိုင်း ကောက်ပါ။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ်အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ပညာ, ဝိတက်, ဝိရတိ ၃,ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ ဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌-ကတ္တားအရကား – ဟေတုနှင့် တူကုန်၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား – သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော (လ) မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၃) ကု·ကုဗျာ ဌ·ကတ္တားအရကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ — ဟိတ်ပါဌ် အရကား — သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော (လ)မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၄) အကု·အကု ဌ·ကတ္တားအရကား – အကုသိုလ် ၁၂၊ စေ ၂၇·အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကု· ၁၂၊ စေ ၂၇·အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဝိတက်, ဝီရိယ, ဧကဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိ ဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၄·ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၅) အကု·ဗျာ ဌ·ကတ္တားအရကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား – သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော (လ) မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၄·ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၆) အကု·အကုဗျာ ဌ·ကတ္တားအရကား – (မောဟမူ၌ မောဟမကြဉ်ရ) ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ·ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော (လ) မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၇) ဗျာ·ဗျာ ဌ·ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား – ဟေတု နှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ်အရကား–မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ်အရကား— သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော ပညာ, ဝိတက်, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရား ကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။ ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား—သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်,အကုသိုလ်, သဟိတ်ဝိပါက်, သဟိတ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ပညာ,ဝိတက်, ဝိရတီ ၃, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင် တရားကိုယ် ၉-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၈) ကုဗျာ·ဗျာ ၌ – ကတ္တားကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော (လ) မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

(၉) အကုဗျာ·ဗျာ၌ – ကတ္တားကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

မဂ္ဂပစ္စယာ- ဟိတ်ပါ၌အရကား— သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော (လ) မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

၃-ဈာနပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု
(၂) ကု-ဗျာ
(၃) ကု-ကုဗျာ
} ၃ ချက်လုံး ကတ္တား-ဟေတုနှင့် တူ၏၊ ဟိတ်ပါ၌အရ ဈာနင် တရားကိုယ် ၅-ပါးကိုကောက်ပါ။

(၄) အကု-အကု
(၅) အကု-ဗျာ
(၆) အကု-အကုဗျာ
} ၃-ချက်လုံး ကတ္တား-ဟေတုနှင့် တူ၏၊ ဟိတ်ပါ၌အရ ဈာနင်တရားကိုယ် ၅-ပါးကိုကောက်ပါ။

(၇) ဗျာ-ဗျာ၌— ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားပါ၌ အရကား— (ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆဗ္ဗိသ၊ ကြိယာဝိသ) ကောက်ရုံမျှသာ ထူး၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသကောက်ပါ။

ရုပ်သက်သက် ဖြစ်အံ့ အားလုံး တူ၏၊ ဟိတ်ပါ၌ ဈာနင် ၅-ပါးသာ ကောက်ပါ။

(၈) ကုဗျာ-ဗျာ
(၉) အကုဗျာ-ဗျာ
} ကတ္တား - ဟေတုနှင့် တူ၏၊ ဟိတ်ပါ၌ ဈာနင် ငါးပါး ကောက်ပါ။

၄-အာဟာရပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု
(၂) ကု-ဗျာ
(၃) ကု-ကုဗျာ

} ၃-ချက်လုံး ကုသိုလ်တရား-ဟေတုနှင့် တူ၏၊ ဟိတ်ပါဠိအရ နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

(၄) အကု-အကု
(၅) အကု-ဗျာ
(၆) အကု-အကုဗျာ

} ၃-ချက်လုံး ကုသိုလ်တရားတူ၏၊ ဟိတ်ပါဠိ နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ သတ္တိရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိဖြစ်အံ့ ကုသိုလ်တရား—ဝိပါက် ဆုံးသော၊ ကြိယာဝီသ အကုန်ကောက်ပါ။

ပဋိသန္ဓေဖြစ်အံ့ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ခုနှိဝီသအကုန်ကောက်ပါ။

ဟိတ်ပါဠိကား—နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ သတ္တိပင်ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ ကုသိုလ်တရားကား— ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ဟေဋ္ဌာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ် ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော စိတ္တဇဥပါဒါ၊

ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယာ – ဟိတ်ပါ၄အရကား– စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ သတ္တိ၊ အာဟာရဇရုပ် အားတပ်သော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရှိသော ဥတုဇဩဇာပစ္စည်း တရားတို့၏ ရုပ်အာဟာရသတ္တိရ၏။

(၁၉) ကုဗျာ-ဗျာ နှင့် အကုဗျာ-ဗျာ တို့တူကြပြီ၊ ရှေ့နည်းကိုမှီး၍ကောက်ပါ။

အမှာ။ ။ဟေတု,ဈာန,မဂ္ဂတို့မှာ စိတ္တဇနှင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ၂-မျိုးသာရ၍ အာဟာရမှာ အာဟာရဇရုပ်တမျိုးပိုလာသဖြင့် ရုပ် ၃-မျိုး ရ၏။

၅-ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု
(၂) ကု-ဗျာ
(၃) ကု-ကုဗျာ

၃-ချက်လုံးကတ္တားတူ၏၊ ဟိတ်ပါ၄– နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိရ၏။

(၄) အကုသိုလ်-အကုသိုလ် (၅) အကုသိုလ်-အဗျာကတ (၆) အကုသိုလ်-အကုသိုလ်အဗျာကတ	၃-ချက်လုံး ကတ္တားတူ၏၊ ဟိတ်ပါင်-ဇီဝိတ,စိတ်,ဝေဒနာ,ဝီရိယ, ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိ ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌—ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားကား—ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သောစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယာ-ဟိတ်ပါင်အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ ရှိသော ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ-ဟုဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိ၊

စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေအား တပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သောစက္ခုန္ဒြေ (လ)ကာယဝိညာဉ် ဒွေအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယိန္ဒြေ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ သတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်အံ့ ကတ္တား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနုဝိသ (လ)ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း (လ)နာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါးပစ္စည်း တရားတို့၏ သဟဇာတိန္ဒြိယ သတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ ကတ္တားကား – ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဉပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇဉပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဉပါဒါ၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော အသညသတ်ကမ္မဇဉပါဒါ၊ ပဝတ္တိ-ကမ္မဇ ဉပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စယာ·ဟိတ်ပါဌ်အရကား – စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရား ကိုယ် ၈-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိ၊

ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိ ရ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ—ကတ္တားတူပြီ၊ ဟိတ်ပါဌ်အရ— နာမ်ဇီဝိန္ဒြေတရားကိုယ် ဂ-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိ ရ၏။

(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ— ကတ္တားတူပြီ၊ ဟိတ်ပါဌ်အရ— နာမ်ဇီဝိန္ဒြေ တရားကိုယ် ၅-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတိန္ဒြိယသတ္တိ ရ၏။

အမှာ။　။ ရူပိန္ဒြိယပစ္စည်းမှာ စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ, အသညသတ်ကမ္မဇ, ပဝတ္တိကမ္မဇ-ဟု ရုပ် ၄-မျိုး ရှိ၏။

၆-ကမ္မပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ဌ်—ကတ္တားအရကား—ကုသိုလ်စိတ် စေတီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် စေတီသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တတိံသ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပဋ္ဌယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ—ဟိတ်ပါဌ်အရကား——သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ်စိတ် စေတီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ဌ်—ကတ္တားအရကား—ဟေတုနှင့် တူ၏။

ကမ္မပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ်အရကား-စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် စေတီသ၊ စေ-

တသိက် အဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌– ကတ္တားအရကား – ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တတိံသ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ–ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

(၄) အကု-အကု ၌– ကတ္တားအရကား – အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်စိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် ဆဗ္ဗီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏သဟ-ဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ၌-ကတ္တားအရကား – ဟေတုနှင့် တူ၏။

ကမ္မပစ္စယာ–ဟိတ်ပါဌ်အရကား —— စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော အကုသိုလ်စေတနာကောက်ပါ။

(၆) အကု-အကုဗျာ ဋ္ဌ-ပဋိသန္ဓေဝါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် ဆဗ္ဗီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တနုတခု၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

အမှာ။ ။ပစ္စယုပ္ပန်တွင် စေတနာရှိလျှင် ကြဉ်ရမည်။

(၇)ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား – ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ ကြိယာစေတနာကြဉ်သော စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဌ်အရကား —သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ

စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်း တရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ၊ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဌ်အရကား— သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား ၎င်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အား၎င်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာ ရုပ်အားတပ်သော ဥဒ္ဒစ္စကြဉ် အကုသိုလ်စေတနာ ၁၁-ခု၊ မဟာကုသိုလ်စေတနာ ၈-ခု၊ ရူပကုသိုလ်စေတနာ ၅-ခု၊ အရူပကုသိုလ်စေတနာ ၄-ခု ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက် ဖြစ်အံ့ ကတ္တားအရကား – ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်

ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ဥပါဒါ၊ အသညသတ် ကမ္မဇဥပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကမ္မပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဠ် အရကား—စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀,ရဟန္တာတို့ စုတိကြည် သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တ- က္ခဏ တခု တခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟ- ဇာတကမ္မသတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဥဒ္ဓစ္စ ကြည် အကုသိုလ်စေတနာ ၁၁၊ မဟာကုသိုလ်စေတနာ ၈၊ ရူပကုသိုလ်စေတနာ ၅-ခု၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂၊ မဟာကုသိုလ်စေတနာ ၈-ခု၊ ရူပ ကုသိုလ်စေတနာ ၅-ခု၊အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိရ၏။

(၈) ကုဗျာ-ကု　｝ကု-ဗျာ—အကု ဗျာတို့နှင့် တူ၏၊
(၉) အကုဗျာ-အကု ｝သဟဇာတကမ္မသာရ၏။

အမှာ။ ။ကမ္မပစ္စည်းတွင် ကုပဒ ၃-ချက်၊ အကုပဒ ၃-ချက် ကုဗျာပဒ ၁-ချက်၊ အကုဗျာပဒ ၁၊ ပေါင်း ၈-ချက်မှာ သဟဇာတကမ္မသာရ၏၊ ဗျာပဒတွင် ပဝတ္တိ,ပဋိသန္ဓေ,ရုပ်သက်သက်ဟု သုံးဌာနရှိရာ ၃-ဌာနလုံးမှာပင် သဟဇာတ- ကမ္မ, နာနာက္ခဏိကကမ္မ ၂-မျိုးစီ ရကြ၏၊

အထူးသဖြင့် ပဋိစ္စဝါရ၏ ဟိတ်ပါဋ္ဌ်အရကောက်တို့သည် (ရုပ်သက်သက်မှတပါး) ပဋ္ဌာဝါရကတ္တားပါဋ္ဌ်အရကိုသာ ကောက်ရသည်။

၇-အဓိပတိပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တား အရကား—အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဋ္ဌ်အရကား—သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိ တရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့ဘွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောလောကီကုသိုလ်သတ္တရသ၊ အောက်မဂ် ၃-ခု၊ အောက်ဖိုလ်၃-ခု၊ နိဗ္ဗာန် ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌—ကတ္တားအရကား– ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ကေန် ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊မဂ် ၄-ခု၊စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ—ဟူသော ပါဠိတ်ပါဌ်အရကား—သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌— ကတ္တားအရကား – ပဥ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ် သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ - ပါဠိတ်ပါဌ်အရကား– သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော (လ)သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိကို ကု-ကုအတိုင်း ကောက်ပါ။

(၄) အကု-အကု ဌ—ကတ္တားကား– အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေတသိက် ဆဗ္ဗိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေတသိက် ဆဗ္ဗိသ အစိတ်စိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ– ဟိတ်ပါဌ် အရကား– သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေတသိက် ဆဗ္ဗိသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူဒွေ၊ မောဟမူဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော လောကီစိတ် ၇၆-ခု၊ ဒေါသ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, ကုက္ကုစ္စ, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ၄၇-ခုဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိ ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ ဌ— ကတ္တား– ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေတသိက် ဆဗ္ဗိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ်အရကား—သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စေတသိက် ဆဗ္ဗီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိ ရ၏။

(၆) အကုအကုဗျာ ၌— ကတ္တားအရကား– ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ဆဗ္ဗီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ဆဗ္ဗီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ်အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော (လ) သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိကို အကု-အကု အတိုင်း ကောက်ပါ။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား–အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊

ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဌတီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ် အရကား – သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိ၊ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအရဟတ္တမဂ်,အရဟတ္တဖိုလ်,နိဗ္ဗာန်,ဖိုလ် ၄-ခုအားတပ်သော နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ ကတ္တားအရကား – ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတိ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော သာဓိပတိစိတ္တဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ — ဟိတ်ပါဌ် အရကား — သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတိ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး, ၄-ပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိ ရ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ ၌ – ကတ္တားအရကား— ပဋိစ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ ကြွင်းရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

အဓိပတိပစ္စယာ – ဟိတ်ပါ၌အရကား – ကုဗျာနှင့်တူ၏။

(၉) အကုဗျာ-ဗျာ – အကု-ဗျာကို မှီး၍ကောက်လေ။

ဂ-သဟဇာတပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌–ကတ္တားအရကား – ဟေတုနှင့်တူ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ– ဟိတ်ပါ၌အရကား— အချင်းချင်း အားတပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကောဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌–ကတ္တားအရကား--ဟေတုနှင့်တူ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ– ဟိတ်ပါ၌အရကား– စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကောဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (အချင်းချင်းအားရင်း,ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တပ်သော မဟာ ဘုတ် ၄-ပါး) ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ –ကတ္တားအရကား –ဟေတုနှင့်တူ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ – ဟိတ်ပါ၌အရကား – အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋိသန္ဓေဝေါကာရအခါ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ် အားရင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး) ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိရ၏။

အမှာ။ ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားတွင် ရုပ်ရှိလျှင် (အချင်းချင်း အားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး) ဤတရားကို ဟိတ်ပါ၌ အရတွင် ထည့်၍ ကောက်ပါ။

(၄) အကု–အကု
(၅) အကု–ဗျာ
(၆) အကု–အကုဗျာ

ကုပဒ ၃-ချက်ကို မှီး၍ကောက်ပါ၊ အကုသိုလ် စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ ဆိုရုံမျှသာ ထူး၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ – ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား – ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ- ဟိတ်ပါ၌အရကား – အချင်းချင်း အားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ် သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက်

အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်း အားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်းတပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဗျာ-ကတ္တားအရကား— ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနုဝိသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, ဒွိစိတ် အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ စိတ် ကျေနုဝီသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ– ဟိတ်ပါဠိအရကား– အချင်းချင်း အားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနုဝိသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ် အားရင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ သတ္တိရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ ကတ္တားအရကား– ပဥ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဥ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာ ဘုတ်၊အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ် အသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော စိတ္တဇဥပါဒါ၊ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ၊

ဗာဟိရဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ ဥတုဇဥပါဒါ၊ အသညသတ်ကမ္မဇဥပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဋ်အရကား — စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ အစိတ်အစေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။

(၈) ကုဗျာ-ဗျာ ၌ — ကု — ဗျာကို မှီး၍ ကောက်ပါ။

(၉) အကုဗျာ-ဗျာ ၌ — အကု-ဗျာကို မှီး၍ ကောက်ပါ။

၉-အညမညပစ္စည်း

(၁) ကု — ကု
(၂) အကု — အကု } သဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၃) ဗျာ — ဗျာ-ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား — ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံ-သ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အညမညပစ္စယာ—ဟိတ်ပါဋ် အရကား — အချင်းချင်းအား တပ်သော ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက်

အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အည-
မညသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား – ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေန-
ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း
နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ်
ကျေနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ၊ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်
အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အညမညပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ်အရကား – အချင်းချင်းအား
ၡင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားၡင်းတပ်သော
ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်
နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိ-
သန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ အညမည
သတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြင့်အံ့ ကတ္တားအရကား – ပဉ္စဝေါကာရ
ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာ
တို့၏ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ
နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊
ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်
သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာ-
ဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ
မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ၇-မျိုး
သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အညမညပစ္စယာ - ဟိတ်ပါဌ်အရကား – အချင်းချင်းတပ်
သော မဟာဘုတ် ၄-ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ အညမညသတ္တိရ၏။

၁၀-နိဿယပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု } ၎င်း ၃-ချက် သဟဇာတနှင့် တူ၏။
(၂) ကု-ဗျာ } အထူးမှာ ၁-နှင့် ၃-ဟိတ်ပါဌ် အရ
(၃) ကု-ကုဗျာ } တွင် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ထည့်၍ ကောက်ပါ။ ဝတ်ပု-ဟိတ်ပါဌ်အရကား-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေ-ဝိသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဝတ္ထာ-မရဏာသန္နအခါ, ကုသိုလ်မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယသတ္တိ ရ၏။

(၄) အကု-အကု } ၎င်း ၃-ချက် သဟဇာတနှင့်
(၅) အကု-ဗျာ } တူ၏။အထူးမှာ ၁-နှင့် ၃-ဟိတ်
(၆) အကု-အကုဗျာ } ပါဌ်အရတွင် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ထည့်၍ကောက်ပါ။ဝတ်ပု-ဟိတ်ပါဌ်အရကား-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ ဝတ္ထာ-မရဏာသန္နအခါ အကုသိုလ် မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယသတ္တိ ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ – ပဝတ္တိ ကတ္တားအရကား – သဟဇာတ နှင့် တူ၏။

ဟိတ်ပါဠ်၌အရ – သဟဇာတနိဿယ – သဟဇာတအတိုင်း ပင်။ ဝတ် ပု – စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု (လ) ကာယဝိညာဉ် ဒွေအားတပ်သော မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄ - ခု, ဒွေပဉ္စ-ဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ပဋ္ဌမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက် သော ဝိပါက် ဗီဝီသ၊ ကြိယာ ဝီသအားတပ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထာ – မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်ပဉ္စဒွါ ၁၅-ခု, အာဝဇ္ဇန်းဒွေ, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေ, သန္တီရဏ ၃-ခု, ဝုဋ္ဌော, ကြိယာ မရဏာသန္နဇော ၅-ချက်, တဒါရုံ, စုတိအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇–ချက်မြောက် သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓ– နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေးဖြစ်သော (စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော) ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထု-ပုရေဇာတနိဿယသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေနှင့် ရုပ်သက်သက် သဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၈-၉) ကုဗျာ-ဗျာ နှင့် – အကုဗျာ-ဗျာလည်း သဟ-ဇာတနှင့် တူ၏။

အမှာ။ ။နိဿယပစ္စည်း သင်္ချာ-န၀ ၉-ချက်လုံးပင် သဟဇာတနှင့်အတူ ကောက်ရ၏။ ကု-ကု၊ ကု-ကုဗျာ၊ အကု-အကု၊ အကု-အကုဗျာနှင့် ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိတို့တွင်သာ ဝတ္ထုပုရေဇာတ-နိဿယ, ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယကို ဟိတ်ပါဠိအရ ထည့်ကောက်ရ၏။

၁၁-ပုရေဇာတပစ္စည်း

(၁) ကု–ကု ၌–ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၈ေ-ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ပုရေဇာတပစ္စယာ–ဟိတ်ပါဠိ ပုရေ-ဇာတနိဿယအတိုင်း ကောက်လေ။

(၂) အကု-အကု ၌–ကတ္တားအရကား—ကု-ကု နည်းတူ ဘုံသတ်၍ အကု ၁၂၊ စေ ၂၇-ကို ကောက်ပါ။ ဟိတ်ပါဠိ အရလည်း ပုရေဇာတနိဿယအတိုင်း ကောက်လေ။

(၃) ဗျာ–ဗျာ ၌—ကတ္တားအရကား -- နည်းတူပင် အရူပဝိပါက် ၄-ချက်ဉ်သော ဝိပါက် ၃၂၊ ကြိယာ ၂၀-ကို ကောက်လေ။ ဟိတ်ပါဠိအရလည်း ပုရေဇာတနိဿယအတိုင်း ပင် ကောက်လေ။

အမှာ။ ။ပုရေဇာတပစ္စည်း၌–ဝတ္ထုံ ပုရေဇာတပစ္စယာ ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝတ္ထုပုရေ-ဇာတကိုသာ ကောက်ရသည်၊ အာရမ္မဏံ

ပန နိယမတော ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝံ န လဗ္ဘတိ-ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း — ဇနကသတ္တိကိုသာ ဟောသော ဤ ဆဝါရ အနုလုံ၌ ဥပဌမ္ဘက သတ္တိမျှသာရှိသော ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းကို ဟောတော်မမူခဲ့ပေ။

၁၂-ဝိပါကပစ္စည်း

ဗျာ-ဗျာ ၃—ပဝတ္တိကတ္တားအရကား—ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဝိပါကပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဠိအရကား— အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝိပါကသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တာအရကား— ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနှ-ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနှ-ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဝိပါကပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဠိအရကား— အချင်းချင်းအား ရင်း,အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တပ်သော

ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝိသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ (ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ)ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝိပါကသတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက် ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော ဝိပါက်သည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဟိတ်ပါ၌အရကား—စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော ဝိပါက် ဗာဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝိပါကသတ္တိ ရ၏။

၁၃-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌ — ကတ္တားကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟေတုအတိုင်းကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ—ဟိတ်ပါ၌အရကား— ပုရေဇာတနိဿယအတိုင်း ကောက်ပါ။ (ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ)

(၂) ကု-ဗျာ ၌—ကတ္တားကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟေတုအတိုင်း ကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ—ဟိတ်ပါဌ်အရကား—စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဋိသန္ဓေကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝိသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ (ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ)

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌— ကတ္တားကား— ပဋိသန္ဓေကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟေတုအတိုင်း ကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ - ဟိတ်ပါဌ်အရကား—ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယနှင့် သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ၂-မျိုးလုံး ကောက်ပါ။

(ခန္ဓာ ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ)

(၄) အကု-အကု
(၅) အကု-ဗျာ
(၆) အကု-အကုဗျာ
} ၎င်း ၃-ချက်ကို ကုပဒ ၃-ချက် မှီး၍ ကောက်ပါလေ။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌—ပဝတ္တိ ကတ္တားအရကား— ပဋိသန္ဓေကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခုကြဉ်သော ဝိပါက်ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ—ဟိတ်ပါဌ်အရကား—စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋိသန္ဓေကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု

ကြဉ်သော ဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိရ၏(ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိလည်း ကောက်ပါ)။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသကိုသာ ကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဌ်အရကား— ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စ-တိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ ။ရုပ်သက်သက် ကတ္တားအရကား - စိတ္တဇနှင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို ကောက်မြဲ ကောက်ပါ၊ ဟိတ်ပါဌ်အရလည်းတူ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ } ရှေးနည်းအတိုင်းကောက်ပါ။
(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ }

၁၄-အတ္ထိနှင့် (၁၅) အဝိဂတပစ္စည်း

သဟဇာတ ပစ္စည်းနှင့် ပါဠိတော်အရကောက် အားလုံး တူ၏၊ ဟိတ်ပါဌ်အရကောက်။

၁။ သဟဇာတတ္ထိကို သဟဇာတအတိုင်း ကောက်။

၂။ ပုရေဇာတတ္ထိကို ဝတ္ထုပုရေဇာတအတိုင်း ကောက်။

၃။ အာဟာရတ္ထိကို ရုပ်အာဟာရအတိုင်း ကောက်။

၄။ ဣန္ဒြိယတ္တိကို ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အတိုင်းကောက်။

အမှာ။ ။ဆဝါရ အနုလုံမှာ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္တိနှင့် ပစ္ဆာဇာတတ္တိ မဟောပါ။

၁၆-အာရမ္မဏပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တား အရကား— ဟေတုအတိုင်း ကောက်ပါ။

အာရမ္မဏပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဌ်အရကား — ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသအားတပ်သော အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် စိတ်-၈၇၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏ သတ္တိရ၏။

(၂) အကု-အကု ၌ – ကတ္တားအရကား—ကု-ကု-မှာ၌ ကောက်, တူပြီ။

အာရမ္မဏပစ္စယာ–ဟိတ်ပါဌ်အရကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသအားတပ်သော လောကီစိတ် ကာမသီတိ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ ရ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌—ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား— ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကြဉ်သော ဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိရ၏(ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိလည်း ကောက်ပါ)။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသကိုသာ ကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဠိအရကား— ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ ။ရုပ်သက်သက် ကတ္တားအရကား - စိတ္တဇနှင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကို ကောက်မြဲ ကောက်ပါ၊ ဟိတ်ပါဠိအရလည်းတူ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ } ရှေးနည်းအတိုင်းကောက်ပါ။
(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ }

၁၄-အတ္ထိနှင့် (၁၅) အဝိဂတပစ္စည်း

သဟဇာတ ပစ္စည်းနှင့် ပါဠိတော်အရကောက် အားလုံးတူ၏၊ ဟိတ်ပါဠိအရကောက်။

၁။ သဟဇာတတ္ထိကို သဟဇာတအတိုင်း ကောက်။

၂။ ပုရေဇာတတ္ထိကို ဝတ္ထုပုရေဇာတအတိုင်း ကောက်။

၃။ အာဟာရတ္ထိကို ရုပ်အာဟာရအတိုင်း ကောက်။

၄။ ဣန္ဒြိယတ္ထိကို ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ အတိုင်းကောက်။

အမှာ။ ။ဆဝါရ အနုလုံမှာ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိနှင့် ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ မဟောပါ။

၁၆-အာရမ္မဏပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တား အရကား— ဟေတုအတိုင်း ကောက်ပါ။

အာရမ္မဏပစ္စယာ— ဟိတ်ပါဌ်အရကား — ကုသိုလ်စိတ် စေတသိက်အားလုံးသော အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် စိတ်-၈၇၊ စေတသိက် ၅၂ပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏ သတ္တိရ၏။

(၂) အကု-အကု ၌ – ကတ္တားအရကား—ကု-ကု-မှာ၍ ကောက်, တူပြီ။

အာရမ္မဏပစ္စယာ–ဟိတ်ပါဌ်အရကား—အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသအားလုံးသော လောကီစိတ် ကောသီတိ၊ စေတသိက် ၅၂ပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ ရ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌—ပဝတ္တိ အခါ ကတ္တားအရကား— ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ကြိယာစိတ် ဝီသ၊စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယာ — ဟိတ်ပါဠိအရကား — ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာ ဝီသအားတပ်သော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား—ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယ ဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ၊ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဠိအရကား — ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသအားတပ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု ဆို အပ်သော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ ရ၏။

အမှာ။ ။အနန္တရ, သမနန္တရ, ဥပနိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ၆-ပစ္စည်းတို့၏ ပါဠိတော်နှင့် ပစ္စယုပ္ပန် အရကောက်တို့သည် အာရမ္မဏ– ပစ္စည်းနှင့် တူကြပြီ ဖြစ်၍ ဟိတ်ပါဠိ အရ ကောက်မျှသာ ဖော်ပြပေတော့အံ့။

၁၇-အနန္တရပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ဠ—ဟိတ်ပါဠိအရကား—နောက်နောက်- သော ကုသိုလ်ကေဝီသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာ-

ဝဇ္ဇန်း, အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ ရ၏။

(၂) အကု-အကု ဦ—ဟိတ်ပါဌ်အရကား—နောက်နောက်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသအားတပ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ ရ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ—ပဝတ္တိအခါ ဟိတ်ပါဌ်အရကား—ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသအားတပ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ကုသိုလ်ကာမဝီသ အဆုံးဇော၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဟိတ်ပါဌ်အရကား—ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသအားတပ်သော စုတိစိတ်ကျေနဝီသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ ရ၏။

၁၈-သမနန္တရ၊ ၁၉-အနန္တရူပနိဿယ၊ ၂၀-နတ္ထိ၊ ၂၁-ဝိဂတပစ္စည်းတို့သည် အနန္တရနှင့် အလုံးစုံ တူကြပြီ။

ပကတူပနိဿယဖြစ်အံ့—ဟိတ်ပါဌ်အရကား—

(၁) ကု-ကု ဦ—နောက်နောက်သော ကုသိုလ် ကာမဝီသအားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်သောစိတ် ၈၇-ခု၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ ညတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ရ၏။

(၂) **အကု-အကု ၌**— နောက်နောက်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသအားတပ်သော ဗလဝ (ဒုဗ္ဗလ) ဖြစ်သော လောကီစိတ် ကောသီတိ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ရ၏။

(၃) **ဗျာ-ဗျာ ၌**– နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသအား တပ်သော ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ် ၉၀၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ ပညတ်ပစ္စည်း တရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဖြစ်အံ့— ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသအား တပ်သော ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် ကောသီတိ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ(ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ ရ၏။)

၂၂-သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ကတ္တားပါဌ်အရမှာ အာရမ္မဏနှင့် တူပြီ။

ကု-ကု
အကု-အကု } ဟိတ်ပါဌ်အရမှာ သဟဇာတနှင့် တူပြီ။

ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိဟိတ်ပါဌ်အရကား—အချင်းချင်းအား တပ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့၏ သမ္ပယုတ္တသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ဟိတ်ပါဠိအရကား—ပဋိသန္ဓေစိတ် ကျေနဝီသ၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားတို့၏ သမ္ပယုတ္တသတ္တိ ရ၏။

၂၃-အာသေဝနပစ္စည်း

(၁)ကု-ကု ၌– ကတ္တားအရကား— မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာသေဝနပစ္စယာ-ဟူသော ဟိတ်ပါဠိ၏ အရကား — ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကေဝီသ အားတပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသေဝနသတ္တိ ရ၏။

(၂) အကု-အကု ၌— ကတ္တားအရကား— အကုသိုလ် ဒွါဒသ ဒုတိယာဒိဇော၊ စေတသိက်သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ဒုတိယာဒိဇော၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာသေဝနပစ္စယာ -ဟူသော ဟိတ်ပါဠိအရကား—ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသအားတပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသေဝနသတ္တိ ရ၏။

ပဋ္ဌာန်း ၁၀—ပ-မ-ဗ-သ-စ

(၃) ဗျာ·ဗျာ ၃—ကတ္တားပါဌ်အရကား—ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉·ခု၊ စေတသိက်ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉·ခု၊ စေတသိက် ပဥ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အာသေဝနပစ္စယာ· ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်အရကား—ပဌမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ အားတပ်သော အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသေဝနသတ္တိရ၏။

ဣမေ တေဝီသတိပစ္စယာ သဇ္ဈာယန္တေန ဝိတ္ထာရေဘဗ္ဗာ။

ပဋိစ္စ အနုလုံ ဝိဘင်္ဂဝါရ အရကောက် ပြီး၏။

ပဋိစ္စ ပစ္စနိက် ဝိဘင်္ဂဝါရ အရကောက်

၁·နဟေတုပစ္စည်း

(၁) အကု·အကု ၁—ကတ္တားအရကား—ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၊ စေတသိက် စုဒ္ဒသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ရှိသော မောဟ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နဟေတုပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ်အရကား— ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။

(၂) ဗျာ-ဗျာ ဥ- ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား- အဟိတ်စိတ်အဋ္ဌာရသ၊ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်းဒွါဒသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာ-ရသ၊ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း ဒွါဒသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နဟေတုပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား—အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်းစေတသိက် ၁၀-အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု၊ ဆန္ဒ,ပီတိ, ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်းစေတသိက် ၁၀-အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဟေတုပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ရုပ်သက်သက် ကတ္တားအရကား — ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ်သော အဟိတ်ဝိပါက်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟာပြုအပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ အဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာ-ဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ-မဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော အဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါ၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ၊ ဗာဟိရ

ဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ ဥပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဟေတုပစ္စယာ(လ)ရ၏။

၂-နာရမ္မဏပစ္စည်း

(၁) ကုဗျာ } အနုလုံဟေတုအတိုင်း ကတ္တားကောက်
(၂) အကုဗျာ } ပါ၊ဟိတ်ပါဌ်(အာရမ္မဏပစ္စည်းမှတပါး ဆိုရုံသာ)။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌— ပဝတ္တိ ကတ္တားအရကား—ပဥ္စဝေါ-ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ဗျာဝီသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက် ကြိယာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာရမ္မဏပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာရမ္မဏပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ရုပ်သက်သက်-ကတ္တား အနုလုံသဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၄) ကုဗျာ-ဗျာ } ကတ္တား အနုလုံသဟဇာတနှင့်
(၅) အကုဗျာ-ဗျာ } တူ၏။

၃-နာနန္တရ၊ ၄-နသမနန္တရ၊ ၅-နဥပနိဿယ၊ ၆-နသမ္ပယုတ္တ၊ ၇-နော နတ္ထိ၊ ၈-နောဝိဂတပစ္စည်း များသည် နာရမ္မဏနှင့် တူကြပြီ၊ ဟိတ်ပါ၌သာ ဟောဆဲပစ္စည်းမှတပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ ယထာ-ရဟာသတ္တိဟု ဆိုပါ။

၉-နာဓိပတိပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တားအရကား—အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ၉ ခု၊ မဂ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်၊ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ် သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ(လ)ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌—ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ် သော ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ(လ)ရ၏။

(၃) **ကု-ကုဗျာ** ၌ – ကတ္တားအရကား – ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ဂ-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(၄) **အကု-အကု** ၌–ကတ္တားအရကား–အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူစိတ် ဂ-ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက် ဆဗ္ဗိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်၊ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(၅) **အကု-ဗျာ** ၌–ကတ္တားအရကား–ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ ၌—ကတ္တားအရကာ—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော နိုရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ(လ)ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌— ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားအရကား— အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ ကြွင်းကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ်၊ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာ ၃-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်ကြိယာ ၃-ခု၊ မဟာကြိယာ ၈-ခု၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ စေတသိက်ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော နိုရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ပဋိသန္ဓေ အခါဖြစ်အံ့—အနုလုံ – သဟဇာတနှင့် တူ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့– ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော နိုရာဓိပတိ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ

နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော နိုရာဓိပတိ စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာ- ရဟ အတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရ- မဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော နိုရာ- ဓိပတိစိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ၊ ဗာဟိရဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါ၊ အသညသတ်ကမ္မဇဥပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(ဂ) ကုဗျာ-ဗျာ ၌—ကဗ္ဘာအရကား–ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ, အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော နိုရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(ဃ) အကုဗျာ-ဗျာ ၌— ကဗ္ဘာအရကား–ပဉ္စဝေါ- ကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ခု၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ, အစိတ်အပေါင်းမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပြုအပ်သော နိုရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဓိပတိပစ္စယာ (လ) ရ၏။

၁၀-နအညမညပစ္စည်း

(၁) ကု-ဗျာ }
(၂) အကု-ဗျာ } နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ— ပဝတ္တိ နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားကား— ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော (ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသော) ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့ – ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိ ကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ တို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဉ္စ-ဝေါကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟအတူဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ် (လ) ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ(လ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နအညမညပစ္စယာ – ဟိတ်(လ)ရ၏။

(၄) ကုဗျာ-ဗျာ }
(၅) အကုဗျာ-ဗျာ } နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

၁၁-နပုရေဇာတပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တားအရကား – အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊ အထက်မဂ် ၃-ခု၊ စေတသိက် အဌတိံသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၊ အထက်မဂ် ၃-ခု၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နပုရေဇာတပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဌ်အရကား – ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမှ တပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ – နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

(၃) အကု အကု- ကတ္တားအရကား —အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ မောဟမူစိတ် ၂-ခု၊ စေတသိက် တေဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခု၊ မောဟမူစိတ် ၂-ခု၊ စေတသိက် တေဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နပုရေဇာတပစ္စယာ- ဟိတ် (လ) ရ၏။

(၄) အကု-ဗျာ – နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

(၅) ဗျာ-ဗျာ ၌ – ပဝတ္တိကတ္တားအရကား—အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ အရူပကြိယာ ၄-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊

မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ အရူပကြိယာစိတ် ၄-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓိ-ကာရကာလ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် ၁၀, ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည့်သော ဝိပါက်ဇာဝီသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်ကြိယာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နပုရေဇာတပစ္စယာ-ဟိတ်(လ)ရ၏။

ပဋိသန္ဓေနှင့် ရုပ်သက်သက် အနုလုံ သဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၆) ကုဗျာ-ဗျာ } အနုလုံ သဟဇာတနှင့် တူ၏။
(၇) အကု-ဗျာ

၁၂-နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းသည် အနုလုံ သဟဇာတနှင့် တူ၏၊ ဟိတ်ပါဠိအရ – ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းမှတပါး ဆိုရုံမျှသာ။

၁၃-နာသေဝနပစ္စည်း

(၁)ကု-ကု-ကတ္တားအရကား— မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈ ခု ပဌမဇော၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု ပဌမဇော၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာသေဝနပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဠိအရ(လ)ရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ-နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ—ပဉ္စဒွါရိကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု ပဌမဇော၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု ပဌမဇော၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာသေဝနပစ္စယာ (လ)ရ၏။

(၄) အကု-အကု ၌ — ကတ္တားအရကား — အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပဌမဇော၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပဌမဇော၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နာသေဝနပစ္စယာ (လ)ရ၏။

(၅) အကု-ဗျာ – နာရမ္မဏနှင့်တူ၏။

(၆) အကု-အကုဗျာ – ကတ္တားအရကား–ပဉ္စဒွါရိကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပဌမဇော၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပဌမဇော၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အစိတ်နာမ-က္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာသေဝနပစ္စယာ (လ) ရ၏။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌—ကတ္တားအရကား— ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာပဋ္ဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ပဋ္ဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ ၉-ခု၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်ဘရားရ၏။

နာသေဝနပစ္စယာ (လ) ရ၏။

ပဋိသန္ဓေနှင့် ရုပ်သက်သက် အနုလုံ သဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၈) ကုဗျာ-ဗျာ } နာရမ္မဏနှင့် တူ၏။
(၉) အကုဗျာ-ဗျာ }

၁၄-နကမ္မပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌—ကတ္တားအရကား—ကုသိုလ်စိတ်ဒွေကဝီသ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် သတ္တတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စေတီသဉ်ရှိသော စေ-တနာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နကမ္မပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဋ်အရကား — ကမ္မပစ္စည်းမှတပါး သော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိရ၏။

(၂) အကု-အကု ၌–ကတ္တားအရကား–အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေတသိက် ဆဗ္ဗီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသဥ္စ ရှိသော စေတနာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နကမ္မပစ္စယာ (လ)ရ၏။

(၃) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိ ကတ္တားအရကား– ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတနာကြဉ် စေတသိက် ဧတုတိံသ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကြိယာဝီသဥ္စရှိသော စေတနာပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နကမ္မပစ္စယာ(လ)ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့—ကတ္တားအရကား– ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

နကမ္မပစ္စယာ(လ)ရ၏။

၁၅-နဝိပါကပစ္စည်း

ကုသလပဒ ၃-ချက်	ပေါင်း ၆-ချက်သည် အနုလုံ
အကုသလပဒ ၃-ချက်	သဟဇာတနှင့် တူ၏။

(၄) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိကတ္တားအရကား–ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိံသ

အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဝိပါကပစ္စယာ - ဟိတ်ပါဋ္ဌ်အရကား—ဝိပါကပစ္စည်းမှ တပါး(လ)ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အံ့-ကတ္တားအရကား—ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာနာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒါ၊ ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ အာဟာရဇ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါ၊ အသညသတ် ကမ္မဇ ဥပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဝိပါကပစ္စယာ(လ)ရ၏။

(၈) ကုဗျာ-ဗျာ } အနုလုံ သဟဇာတနှင့် တူ၏။
(၉) အကုဗျာ-ဗျာ }

၁၆-နာဟာရပစ္စည်း

(၁) ဗျာ-ဗျာ။ ။ဗာဟိရံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ အသညသတ္တာနံ။

ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော

ဗာဟိရဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါ၊ အသညသတ် ကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နာဟာရပစ္စယာ (လ) ရ၏။

၁၇-နဣန္ဒြိယပစ္စည်း

(၁) ဗျာ-ဗျာ။ ။ဗာဟိရံ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ (လ) ဥပါဒါရူပံ၊ အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။

ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့်တကွသော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ အာဟာရဇ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါရုပ်၊

အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဣန္ဒြိယပစ္စယာ (လ) ရ၏။

၁၈-နဈာနပစ္စည်း

(၁) ဗျာ-ဗျာ။ ။ပဉ္စဝိညာဏသဟဂတံ ကာယံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ။ ဗာဟိရံ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ အသညသတ္တာနံ ကော် မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ (လ) ဥပါဒါရူပံ။

ပဝတ္တိကတ္တားအရကား — ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ခု အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ခု အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဈာနပစ္စယာ(လ) ရ၏။

ရုပ်သက်သက်ဖြစ်အုံ — ဗာဟိရ,အာဟာရဇ,ဥတုဇ,အသညသတ် ကမ္မဇ,ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်များကို ကောက်ပါ။

၁၉-နမဂ္ဂပစ္စည်း

(၁) ဗျာ-ဗျာ။ ။အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ၊အဟေတုကပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စ ရူပံ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော ကဋတ္တာ စ ရူပံ၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စ ရူပံ၊ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ၊ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ (လ) ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ။ နဟေတုနှင့် တူပြီ။

၂၀-နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု } နပုရေဇာတနှင့် တူ၏။
(၂) အကု-အကု }

(၃) ဗျာ-ဗျာ- ကတ္တားအရကား — အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ အရူပကြိယာစိတ် ၄-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနော-ဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ အရူပကြိယာ ၄-ခု၊ ဖိုလ် ၄-ခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ-ဟိတ်ပါဌ် အရကား— ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းမှ တပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။

ပဋိစ္စဝါရနှင့် သဟဇာတဝါရသည် တူ၏။

အပိ စ တထာ ဗုဇ္ဈနကာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဒေသနာဝိလာသေန နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒဇာနန-ဝသေန စာတိ ဧတေ ဥဘောပိ ဝုတ္တာ။

အမှာ။ ။ဆဝါရ အနုလုံမှာ— ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းမှ တပါး ၂၃-ပစ္စည်းကို ဟောတော်မူ၏။

စတုဝါရပစ္စနိက်မှာ သဟကြီး ၄-ပစ္စည်းမှတပါး ၂၀-သော ပစ္စည်းကို ဟောတော်မူ၏။

ဒွေဝါရပစ္စနိက်မှာ ၁- နဟေတု၊ ၂- နာဓိပတိ၊ ၃-နပုရေဇာတ၊ ၄-နပစ္ဆာဇာတ၊ ၅-နာသေ-ဝန၊ ၆-နကမ္မ၊ ၇-နဝိပါက၊ ၈-နဈာန၊ ၉-နမဂ္ဂ၊ ၁၀-နဝိပ္ပယုတ္တ ပေါင်း ၁၀- ပစ္စည်းကိုသာ ဟောတော်မူ၏။

ပဋိစ္စ ပစ္စနိက် ဝိဘင်္ဂဝါရ ပြီး၏။

ဆဝါရအားလုံး သိမ်းကျုံးလေ့လာ သိစရာ

(၁)	ပဋိစ္စဝါရ	၎င်း ၂-ဝါရမှာ ပဋ္ဌာဝါရမှ သဟဇာတပစ္စည်းကို ဟောသည်။
(၂)	သဟဇာတဝါရ	
(၃)	ပစ္စယဝါရ	၎င်း ၂-ဝါရမှာ ပဋ္ဌာဝါရမှ နိဿယပစ္စည်းကိုဟောသည်။
(၄)	နိဿယဝါရ	
(၅)	သံသဋ္ဌဝါရ	၎င်း ၂-ဝါရမှာ ပဋ္ဌာဝါရမှ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကိုဟောသည်။
(၆)	သမ္ပယုတ္တဝါရ	

၎င်း ၆-ဝါရကိုပေါင်း၍ ဆဝါရဟု ခေါ်ဆိုရသော်လည်း တသီးတခြားစီပင် ဘုရားရှင်ဟောတော်မူခဲ့၏၊ ဟောတော်မူပုံ ဒေသနာနယမှာလည်း အထက်တွင် ညွှန်ပြထားသော အကျဉ်းသင်္ကေတနည်းအားဖြင့် ပစ္စည်း ၃-ပါးသာ ဖြစ်၏၊ ၎င်းပစ္စည်း ၃-ပါးကို ပဋ္ဌာဝါရအနေအားဖြင့် သဘောသက်ဝင် ဉာဏ်အမြင်ရှင်းပါက ဆဝါရအတွက် အခက်မရှိ သိလောက်ပြီတို့သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပဋိစ္စဝါရ ပါဠိတော်အရကောက်တရားများကို သတိထား၍ စဉ်းစားပါလျှင် ပဋ္ဌာဝါရမှ သဟဇာတ ပစ္စည်းတရားများ ဖြစ်နေသည်ကို ဉာဏ်အားထင်ထင် တွေ့မြင်လာပါလိမ့်မည်။

ပစ္စယဝါရ, နိဿယဝါရတို့မှာလည်း ထိုနည်းတူစွာ ပဋ္ဌာဝါရမှ နိဿယပစ္စည်းကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်၊ နိဿယပစ္စည်းသည် အကျဉ်းအားဖြင့် (က) သဟဇာတနိဿယ, (ခ)ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယဟု ၂-မျိုးရှိခဲ့ရာ သဟဇာတနိဿယ ဆိုသည်မှာ–ပဋိစ္စဝါရတွင် ဟောခဲ့ပြီးသော သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်၍ တသီးတခြား မှတ်သားလေ့လာရန် မလိုတော့

ပါ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းအတွက်သာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေသနာနယ ပါဠိတော်အရကောက် လိုအပ်သမျှကို အကျဉ်းအားဖြင့် တရားအကုန် အစုံရသော သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့် ညွှန်ပြပါအံ့၊ ပဋိစ္စနှင့် သဟဇာတဝါရတို့တွင် သင်္ချာ ၉-ချက် နဝ ထွက်ခဲ့သော သဟဇာတပစ္စည်းသည် ပစ္စယနှင့် နိဿယဝါရတို့တွင် သင်္ချာ ၁၇-ချက် သတ္တရသ ထွက်သည်မှာ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယအတွက် ဘယ်ပုံထွက်သည်ဟု အချက်ကျကျ သိမြင်ကြဘို့ရာ သင်္ချာပြ ဇယားအရကောက်တရားတို့နှင့်တကွ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော် ဟောတော်မူပုံများပါ လေ့လာဆည်းပူးနိုင်ကြရန်ဖြစ်ပါသည်။ သဟဇာတပစ္စည်းကို နည်းအားဖြင့် သဘောကျပါလျှင် ကြွင်းသမျှသောပစ္စည်းများ၏ သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ပါဠိတော်နှင့် အရကောက်တရားတို့သည် ဉာဏ်ဝင်စားသလောက် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ အလိုလိုပင် သိမြင်၍လာပါလိမ့်မည်။

ပစ္စယဝါရနှင့် နိဿယဝါရ
သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ပါဠိတော်ဟောနည်းပြ
သဟဇာတပစ္စည်း

သင်္ချာ	ပဒ	ပဒါဝသာန	ဝတ္ထုကံ			ပစ္စည်း	ကတ္တား			ပစ္စယုပ္ပန်
၁	ကု	ကု								
၂	။	ဗျာ								
၃	။	ကုဗျာ				သဟဇာတနိဿယ(ပဋိစ္စနှင့်တူ၏)				
၄	အကု	အကု								
၅	။	ဗျာ								
၆	။	အကုဗျာ								
၇	ဗျာ	ဗျာ				စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ(လ)ကာယာယတနံ ပစ္စယာ၊ ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ	စက္ခုဝိညာဏ်(လ)ကာယဝိညာဏ် ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ			
၈	။	ကု	။				ကုသလာ ခန္ဓာ			
၉	။	အကု	။				အကုသလာ ခန္ဓာ			
၁၀	။	ကုဗျာ	။			(မဟာဘူတေ ပစ္စယာ)	ကုသလာ ခန္ဓာ			(စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရုပံ)
၁၁	။	အကုဗျာ	။			(။)	အကုသလာ ခန္ဓာ			(။)
၁၂	ကုဗျာ	ကု	၁-စ ဝတ္ထုံစ	၃-စ ဝတ္ထုံစ	၂-စ ဝတ္ထုံစ		၃	၁	၂	
၁၃	။	ဗျာ				ကုသလေ ခန္ဓေ စ,မဟာဘူတေ စ				(။)
၁၄	။	ကုဗျာ	။	။	။	(။)	။	။	။	(။)
၁၅	အကုဗျာ	အကု	၁-စ ဝတ္ထုံစ	၃-စ ဝတ္ထုံစ	၂-စ ဝတ္ထုံစ		၃	၁	၂	
၁၆	။	ဗျာ				အကုသလေ ခန္ဓေစ,မဟာဘူတေစ				(။)
၁၇	။	အကုဗျာ	။	။	။	(။)	။	။	။	(။)

ပစ္စယဝါရ-အနုလုံ-ဝိဘင်္ဂဝါရ အရကောက်
သဟဇာတပစ္စည်း

(၁) ကု-ကု ၌ – ကတ္တားအရကား – ကုသိုလ်စိတ် ကေ-ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယပနည်းပြု၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေ-ဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ- ဟိတ်ပါဌ်အရကား-အချင်းချင်းအား တပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ-နိဿယ သတ္တိရ၏။

(၂) ကု-ဗျာ ၌ – ကတ္တားအရကား – ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်သည်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ – ဟိတ်ပါဌ်အရကား – စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတနိဿယ သတ္တိ ရ၏။

(၃) ကု-ကုဗျာ ၌– ကတ္တားအရကား— ပဋိသန္ဓေ ဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၈ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာသည်ပြု အပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

သဟဇာတပစ္စယာ- ဟိတ်ပါ၌အရကား– အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဋိသန္ဓေ ဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ် သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ၈ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားရင်း၊ ဥပါဒါရုပ် အားရင်းတပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတနိဿယ သတ္တိရ၏။

အကုသလပဒ-ပဒါဝသာန ၃-ချက် ကုသလပဒကို မှီး၍ ကောက်ပါ၊ ပဋိစ္စဝါရနှင့် တူပြီဖြစ်၍ ပါဠိတော် သက်သက်ကိုသာပြပေအံ့–

(၄) အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဟဇာတပစ္စယာ၊ အကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ ပစ္စယာ ဧကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပစ္စယာ ဒွေ ခန္ဓာ။

(၅) အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဟဇာတပစ္စယာ၊ အကုသလေ ခန္ဓေ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။

(၆) အကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ အကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဟဇာတပစ္စယာ၊ အကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ၊ တယော ခန္ဓေ ပစ္စယာ ဧကော ခန္ဓော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပစ္စယာ ဒွေ ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ။

(၇) ဗျာ-ဗျာ ၌–ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ, ရုပ်သက်သက်တို့၏ ပါဠိတော်သည် ပဋိစ္စနှင့်တူ၏။ ပဋိစ္စ-နေရာ ပစ္စယာ-ဟု ပြင်၍ ဟောပါ၊ အရကောက်လည်းတူ၏၊ ဝတ္ထုကအတွက် ပိုလာသော ပါဠိတော်နှင့် အရကောက်ကိုသာ ပြဆိုပါအံ့—

စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ စက္ခုဝိညာဏံ (လ) ကာယာယတနံ ပစ္စယာ ကာယဝိညာဏံ၊ ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ။

အရကား–မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေ, သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ခု အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ (လ) မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ကာယဝိညာဉ် ဒွေ, သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် ၇-ခု အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-

ကြဉ်သော ပဌမဘင်အစရှိသော နောက်နောက်သော ဝိပါက် ဗာဝီသ၊ ကြိယာ ဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ် အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(၈) ဗျာ-ကု ဠ်-ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ။

ကတ္တာအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟာဒယ ၁တ္ထု၊ မရဏာ- သန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတ- နိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဠဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(၉) ဗျာ-အကု ဠ်-ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ အကုသလာ ခန္ဓာ။

ကတ္တာအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထု၊ မရဏာ- သန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတ- နိဿယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဠဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(၁၀) ဗျာ-ကုဗျာ ဠ်-ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ၊
မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။

ကတ္တာအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထု၊မရဏာ-

သန္တအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက် နောက်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ ၁စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ထို နာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(၁၁) ဗျာ-အကုဗျာ။ ။ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ အကုသလာ ခန္ဓာ၊ မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။

ကတ္တားအရကား – ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာ-သန္တအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတ-နိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ထို နာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း ပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(၁၂) ကုဗျာ-ကု။ ။ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ ဧကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ ဒွေ ခန္ဓာ။

ကတ္တား အရကား—ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း၊ ဝုဋ္ဌော, မနော-ဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေ သော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(၁၃) ကုဗျာ-ဗျာ။ ။ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူ-တေ စ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။ ပဋိစ္စနှင့် တူ၏။

(၁၄) ကုဗျာ-ကုဗျာ။ ။ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓဥ္စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ ဧကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ စ ဝတ္ထုံ စ ပစ္စယာ ဒွေ ခန္ဓာ၊ ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေ စ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။

ကတ္တားအရကား — ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ကေဝီသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း၊ ဝုဋ္ဌော, မနော-

ဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၈၉ဝိသ၊ စေတသိက် အဌတ်ံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထို နာမက္ခန္ဓာ မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(၁၅) အကုဗျာ-အကု (၁၆) အကုဗျာ-ဗျာ (၁၇) အကုဗျာ-အကုဗျာ	ကုဗျာပဒကိုမှီး၍ ကောက် လေ-ဟောလေ။

ပစ္စယဝါရ-သဟဇာတပစ္စည်း
ပါဠိတော်နှင့်အရကောက် ဟောတော်မူပုံ, တရားအရကောက်ပုံများကို လေ့လာရန်

ပစ္စယနှင့် နိဿယဝါရတွင် ပဉှာဝါရမှ နိဿယပစ္စည်းကို ဟောတော်မူသည်ဖြစ်၍ နိဿယပစ္စည်းမှာလည်း ၁-သဟဇာတနိဿယ၊ ၂-ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယဟု ၂-မျိုးရှိခဲ့ရာ သဟဇာတနိဿယ ဟောတော်မူပုံမှာ ပဋိစ္စဝါရနှင့် လုံးဝတူခဲ့၏၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၏ ပစ္စည်း,ပစ္စယုပ္ပန်မှာ "သတ္တဝိညာဏဓာတ်အားးတပ်သော ဆဝတ္ထု"ဖြစ်၏။

အကျဉ်းအားဖြင့်

ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်
စက္ခုဝတ္ထု	စက္ခုဝိညာဏဓာတ်
(လ)	(လ)
ကာယဝတ္ထု	ကာယဝိညာဏဓာတ်
ဟဒယဝတ္ထု	မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ် { ဝိပါက် ၂၂၊ ကြိယာ ၂၀၊ ကုသိုလ် ၂၁၊ အကုသိုလ် ၁၂

ဆဝိရသဘောမှာ ပစ္စယုပ္ပန်သာ ပဓာနဖြစ်၍ မိမိဟော လိုသော ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသဘောတရားတွင် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ပါလျှင် စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ စက္ခုဝိညာဏံ (လ) ကာယာ-ယတနံ ပစ္စယာ ကာယဝိညာဏံ-ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဒွေ-ပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-မှ တပါးသော ဝိပါက် ကြိယာသားပါလျှင်— ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ၊

ဝိပါက်သာပါလျှင်—ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ခန္ဓာ၊

ကြိယာသာပါလျှင်—ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ၊

ကုသိုလ်ပါလျှင်—ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ၊

အကုသိုလ်ပါလျှင်— ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ အကုသလာ ခန္ဓာ၊

ကုသိုလ်, အကုသိုလ် တရား ၂-မျိုးမှာ ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ပေါင်းစပ်၍ သဟာပုရေဇာတ ရပြန်သောကြောင့် "ကုသလံ ကော ခန္ဓေ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ" စသော ဒေသနာ တော်များကို ဟောတော်မူ၏။

စာကြည့်တိုက်

[illegible]ဌာန်းသိပ္ပံနည်းပြကျမ်း ပြီး၏။

အဘိဓမ္မာ စာများရှိသည်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရ

ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ မှ

မြန်မာအဘိဓမ္မာကျမ်းများကိုဖတ်ပါ

၁။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ မြန်မာပြန်
၂။ ဝိဘင်း မြန်မာပြန်
၃။ ဓာတုကထာနှင့် ပုဂ္ဂလပညတ် မြန်မာပြန်
၄။ ကထာဝတ္ထု မြန်မာပြန် (ပ—ဒု)
၅။ မာတိကာ ဓာတုကထာ အရကောက်
၆။ ယမိုက်အရကောက်
၇။ ပဌာန်းအရကောက် (ပ—ဒု)
၈။ ဋီကာကျော် မြန်မာပြန်
၉။ အဘိဓမ္မတ္ထသရူပဒီပက (ပ–ဒု–တ)
၁၀။ ပရမတ္ထသရူပဘေဒနီ (ပ—ဒု)
၁၁။ အဘိဓမ္မတ္ထသရူပဒီပနီ
၁၂။ ပရမတ္ထသံခိပ်ဋီကာ (ပ–ဒု)
၁၃။ ပရမတ္ထသံခိပ်နှင့်အဖြေ
၁၄။ မြို့ပြင်ကြီး သင်္ဂြိုဟ်အဓိပ္ပါယ်ကောက်
၁၅။ မစိုးရိမ်မူလတန်း သင်္ဂြိုဟ်
၁၆။ သရုပ်ပြသင်္ဂြိုဟ်
၁၇။ အဘိဓမ္မာသမိုင်းချုပ်
၁၈။ အဘိဓမ္မာနေ့ အရေးတော်ပုံ